

1

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να γνωρίσουν οι μαθητές τα χρονικά πλαίσια της Αναγέννησης και κάποιο από τα κέντρα όπου εκδηλώθηκε.
2. Να κατανοήσουν τις συνθήκες που συνέβαλαν στην εμφάνιση της αναγέννησης στο συγκεκριμένο χρόνο και τόπο π.χ. Φλωρεντία, 15ος - 16ος αιώνας.
3. Να πληροφορηθούν για κάποιες προσωπικότητες που έζησαν στα ευρύτερα χρονικά όρια της Αναγέννησης και να επισημάνουν τα στοιχεία εκείνα της ζωής και του έργου τους, που τους συνδέουν με την κίνηση αυτή.
4. Να γνωρίσουν το στόχο και τα χρονικά όρια της Θρησκευτικής Μεταρρύθμισης, την αφετηρία και την εξάπλωσή της.
5. Να επισημάνουν κάποια από τα πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στις εξελίξεις της εποχής και να αξιολογήσουν τις ενέργειές τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

20 λεπτά

- 1) Πώς σχετίζεται η ειρήνη του Λόντι, που υπογράφεται το 1454 με την κίνηση της Αναγέννησης, που ανθεί τις επόμενες δεκαετίες στην Ιταλική χερσόνησο; Ποια τα χρονικά όρια της κίνησης αυτής;

Οι μαθητές πληκτρολογούν το 1454. Έπειτα κάνουν κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής πρέπει να υπογραμμίσει την ειρήνη των 40 τουλάχιστον χρόνων που εξασφαλίζει η συνθήκη του Λόντι, απαραίτητη προϋπόθεση για την εμφάνιση και ανάπτυξη της κίνησης. Επίσης, καλό θα ήταν να δώσει περισσότερες πληροφορίες για τα χρονικά όρια της Αναγέννησης.

2) Να εντοπίσεις στο χάρτη την πόλη - κράτος της Φλωρεντίας και να εξηγήσεις γιατί έγινε ένα απ' τα σπουδαιότερα κέντρα της Αναγέννησης.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί το 1454. Μεγεθύνει κατόπιν το χάρτη της Ιταλικής χερσονήσου, ώστε να φανεί καθαρά η πόλη - κράτος της Φλωρεντίας.

Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση"/ "πού". Απ' τον κατάλογο των τόπων που εμφανίζονται, επιλέγει το όνομα "Φλωρεντία" και παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες, επιμένοντας κυρίως στη συγκέντρωση πλούτου - στοιχείο που ανέδειξε τη Φλωρεντία σε ένα απ' τα σημαντικότερα κέντρα της κίνησης.

Επιλεκτικά, καλό θα ήταν να αναφέρει κι άλλους χώρους - κέντρα της Αναγέννησης.

3) Να διερευνήσεις τη συμβολή των παρακάτω προσώπων στην ανάπτυξη και εξαπλώση της αναγεννησιακής δημιουργίας.

- α) Λεονάρντο ντα Βίντσι
- β) Ραφαήλ Σάντι
- γ) Μπραμάντε
- δ) Μιχαήλ Άγγελος
- ε) Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (Ελ. Γκρέκο)

Οι σωστές απαντήσεις ανιχνεύονται μέσα απ' το ερωτηματολόγιο του λογισμικού. Ο μαθητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση", επιλέγει τα ονόματα που ζητούνται και παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής καθοδηγεί στην επισήμανση των στοιχείων εκείνων που συνδέουν τα συγκεκριμένα πρόσωπα με την κίνηση της Αναγέννησης, υπογραμμίζει τον ευρύτερο χώρο στον οποίο εξαπλώνεται και αναφέρει κι άλλους εκπροσώπους της περιόδου αυτής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

20 λεπτά

1) Τι ήταν η θρησκευτική μεταρρύθμιση και ποια τα χρονικά της όρια;

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "πότε". Απ' τον κατάλογο των γεγονότων που εμφανίζονται, επιλέγει το όνομα "Μεταρρύθμιση" και παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες. Μπορεί να δώσει κάποιες γενικές πληροφορίες για τις μορφές που πήρε η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση μέχρι το 1600.

2) Ποιοι ήταν οι διαμαρτυρόμενοι ή προτεστάντες;

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Στην οθόνη εμφανίζεται κατάλογος ονομάτων κι ο καθηγητής επισημαίνει τη ζητούμενη ομάδα. Εξηγεί επιπλέον τους όρους "Ουγενότοι", "Καλβινιστές" κτλ.

3) Αφού μελετήσεις στο χάρτη τα κρατίδια-πριγκιπάτα, δουκάτα- που αποτελούν τη Γερμανία την εποχή που εμφανίζεται η θρησκευτική μεταρρύθμιση (1517), να εντοπίσεις:

α) τη Σαξονία, απ' όπου ξεκινά η Μεταρρύθμιση.

β) Τις εδαφικές αλλαγές που επιφέρει η Συνθήκη της Αυγούστας (1555), καθώς και τα πριγκιπάτα της Β. Γερμανίας που υιοθετούν τα κηρύγματα της Μεταρρύθμισης και ισχυροποιούνται (π.χ. Κλεβέ, Βρανδεμβούργο, Γιούλιχ κτλ.).

Ο καθηγητής πληκτρολογεί το 1517 και μεγεθύνει το χάρτη της Γερμανίας. Στη συνέχεια πληκτρολογεί το 1555. Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες.

Βοηθά τους μαθητές να εντοπίσουν τις διαφορές κυρίως στα βόρεια της Γερμανίας. Παραστατικότερα στη σύγκριση των χαρτών μπορεί να λειτουργήσει η ένδειξη "αναγνώριση περιοχής" που επισημαίνει ποιες περιοχές χάθηκαν απ' την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία το 1555.

*

4) Να προσδιορίσεις το ρόλο των παρακάτω προσώπων στην εκδήλωση και εξάπλωση της θρησκευτικής μεταρρύθμισης.

A. Πάπας Λέων Ι': B. Αυτοκράτορας Κάρολος Ε' : Γ. Μ. Λούθηρος:
Δ. Καλβίνος: E. Ζβίγγλιος:

Οι σωστές απαντήσεις ανιχνεύονται μέσα απ' το ερωτηματολόγιο του λογισμικού. Ο μαθητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Απ' τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζεται, επιλέγει με το βελάκι τα ονόματα που ζητούνται και παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής μπορεί να αναφέρει και επιπλέον στοιχεία που ανιχνεύονται για τα ίδια πρόσωπα στο κείμενο. Π.χ. για τον αυτοκράτορα Κάρολο Ε' πληροφορίες υπάρχουν και στο κείμενο που εμφανίζεται στην οθόνη, αν πληκτρολογήσει το 1555.

2

ΟΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΟ 16ο - 17ο ΑΙΩΝΑ**Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι**

1. Να γνωρίσουν οι μαθητές τις ανακαλύψεις των νέων χωρών και τα πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν σ' αυτές.
2. Να κατανοήσουν οι μαθητές τα γεγονότα που οδήγησαν στην ενίσχυση του ρόλου του αγγλικού κοινοβουλίου και στον αντίστοιχο περιορισμό των βασιλικών εξουσιών. Να πληροφορηθούν ακόμα για τα πρόσωπα και τις παρατάξεις που πρωταγωνίστησαν στις εξελίξεις αυτές.
3. Να γνωρίσουν οι μαθητές τις εξελίξεις των θρησκευτικών πολέμων που συγκλόνισαν τη Γαλλία και να καταλάβουν πώς τελικά αυτοί τερματίστηκαν.
4. Να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο διευθετήθηκαν οι σχέσεις των ευρωπαϊκών κρατών μετά το τέλος του τριακονταετούς πολέμου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ1 ώρα

- 1) Να συνδέσεις τα παρακάτω ιστορικά πρόσωπα με τις ανακαλύψεις των νέων χωρών, συνθέτοντας ένα σύντομο κατατοπιστικό κείμενο:

Κολόμβος
Μαγγελάνος
Βεσπούτσι

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση"/ "ποιος". Από τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζεται επιλέγει τα συγκεκριμένα πρόσωπα, κάνει κλικ και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες για τα πρόσωπα αυτά πληροφορίες.

Ο καθηγητής μπορεί, αν θέλει, να δώσει περισσότερα στοιχεία για τη ζωή και τη δράση τους.

*

2) Ποια γεγονότα, καθοριστικά για την ανακάλυψη των νέων χωρών αλλά και νέων θαλάσσιων δρόμων, πραγματοποιούνται στις παρακάτω χρονολογίες;

1487

1492

1498

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις δοσμένες χρονολογίες. Κάθε φορά κάνει αντίστοιχα κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

Καλό θα είναι ο καθηγητής να δώσει επιπλέον στοιχεία για τα γεγονότα που αναφέρονται, και να βοηθήσει τους μαθητές να τα εντάξουν στις γενικότερες γνώσεις τους για τις ανακαλύψεις.

3) Παρακολούθησε τις πολιτικές εξελίξεις που διαδραματίζονται στην Αγγλία μέσα από τις παρακάτω χρονολογίες:

1642

1644

1646 - 48

1649

1660

1689

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις συγκεκριμένες χρονολογίες και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Επιπλέον, μεγεθύνει το χάρτη στην περιοχή της Αγγλίας.

γλίας και χρησιμοποιώντας την ένδειξη "αναγνώριση περιοχής", υπογραμμίζει την εξάπλωση της επανάστασης αλλά και τις περιοχές που κυριαρχούν οι δύο παρατάξεις.

Ο καθηγητής θα πρέπει αρχικά να δώσει κάποια στοιχεία για τις αιτίες του Αγγλικού εμφυλίου πολέμου (Ένδοξη Επανάσταση) και να βοηθήσει έπειτα τους μαθητές να αξιολογήσουν το τελικό αποτέλεσμα.

4) Να εντάξεις μέσα στα γεγονότα του Αγγλικού εμφυλίου πολέμου τις παρακάτω ομάδες και πρόσωπα:

Όλιβερ Κρόμγουελ
Κοινοβούλιο
Φιλοβασιλικοί

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Απ' τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζεται επιλέγει αυτά που τον ενδιαφέρουν και βοηθά τους μαθητές να τοποθετήσουν τη δράση τους στην εξέλιξη της Ένδοξης Επανάστασης.

5) Τι γνωρίζεις για το νόμο που ψηφίστηκε το 1679 κι έμεινε γνωστός με το όνομα Habeas Corpus.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί την χρονολογία 1679 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες για το περιεχόμενο του συγκεκριμένου νόμου.

Ο καθηγητής βοηθά τους μαθητές να τον αξιολογήσουν δίνοντας περισσότερες πληροφορίες για τις συνθήκες που επικρατούσαν την εποχή ψήφισης του νόμου.

6) Τι συνέβη στη Γαλλία τη νύχτα της 24-8-1572 (σφαγή του Αγίου Βαρθολομαίου);

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1572 και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

Ο καθηγητής θα πρέπει να δώσει επιπλέον στοιχεία για τους θρησκευτικούς πολέμους που συγκλόνισαν τη Γαλλία με αποκορύφωμα το συγκεκριμένο γεγονός και να επισημάνει τους κινδύνους που δημιουργούσαν για τη δύναμη του κράτους.

7) Τι ήταν το διάταγμα ή έδικτος της Νάντης που εκδόθηκε το 1598;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1598 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες για το διάταγμα της Νάντης.

Ο καθηγητής βοηθά τους μαθητές να το εντάξουν στο κλίμα των θρησκευτικών πολέμων που επικρατούσε στη Γαλλία και έτσι να το αξιολογήσουν.

8) Πώς διαμορφώνονται οι ισορροπίες στην Ευρώπη και οι σχέσεις των ευρωπαϊκών κρατών μετά τη συνθήκη της Βεσφαλίας το 1648;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1648. Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη

"κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Μεγεθύνει κατόπιν το χάρτη και παρατηρεί πώς διαμορφώνονται οι ευρωπαϊκές ισορροπίες. Παράλληλα, διερευνά με τους μαθητές και τους πολιτικούς όρους της συνθήκης.

Καλό θα ήταν, στην αρχή ο καθηγητής να θυμίσει γενικά στους μαθητές τις αιτίες και τα γεγονότα του τριακονταετούς πολέμου, τον οποίο τερματίζει η συγκεκριμένη συνθήκη.

9) Να επισημάνετε στο χάρτη τα εμπόλεμα μέρη και τα θέατρα των συγκρούσεων του τριακονταετούς πολέμου.

Πληκτρολογεί τη χρονολογία 1618 και προχωράει μέχρι το 1648. Παράλληλα μπορεί να ανοίξει και το κείμενο, απ' όπου αντλεί τις πληροφορίες που του είναι απαραί-

τητες, για να προσδιορίσει στο χάρτη τα εμπόλεμα μέρη και τις περιοχές των συγκρούσεων κατά τη διάρκεια του τριακονταετούς πολέμου.

3

Η ΡΩΣΙΑ ΤΟ 18ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να πληροφορηθούν οι μαθητές τη σταδιακή ισχυροποίηση της Ρωσίας, τα πρόσωπα που συνέβαλαν σ' αυτήν και τα γεγονότα που την ανέδειξαν πρωταγωνιστική δύναμη στο χώρο της Ανατολικής Ευρώπης.
2. Να επισημάνουν τις παρεμβάσεις της Ρωσίας στις ευρωπαϊκές εξελίξεις της εποχής τα οφέλη που κάθε φορά αποκομίζει και την καθιέρωσή της ως ρυθμιστικό παράγοντα στην περιοχή της.
4. Να διαπιστώσουν την ένταση και τις τριβές που χαρακτηρίζουν τις ρωσοτουρκικές σχέσεις τον 18ο αιώνα και το στόχο της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής.
5. Να μάθουν τους όρους της συνθήκης του Κιουρτσούκ Καϊναρτζή και να καταλάβουν τη σημασία της για την ανάπτυξη της ελληνικής ναυσιπλοΐας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1 ώρα

1) Όπως γνωρίζεις, ο 18ος αιώνας είναι για τη Ρωσία η εποχή που επεμβαίνει δυναμικά στις ευρωπαϊκές εξελίξεις.

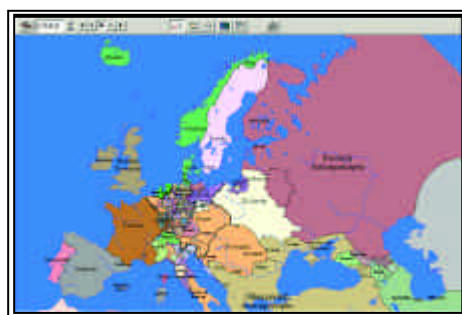
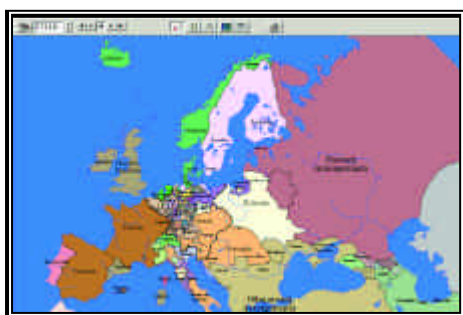
Παρακολούθησε την πορεία της όπως σημειώνεται στους χάρτες μέσα από τα γεγονότα που αντιστοιχούν στις παρακάτω χρονολογίες:

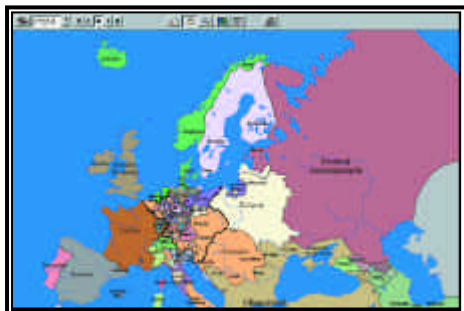
1711

1718

1723 - 24

1733 - 34

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες και κάθε φορά σημειώνεται στο χάρτη η εξάπλωση της Ρωσίας. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Καλό θα είναι ο καθηγητής να βοηθήσει τους μαθητές, ώστε να αξιολογήσουν κάθε γεγονός αναφορικά με την ισχυροποίηση της Ρωσίας.

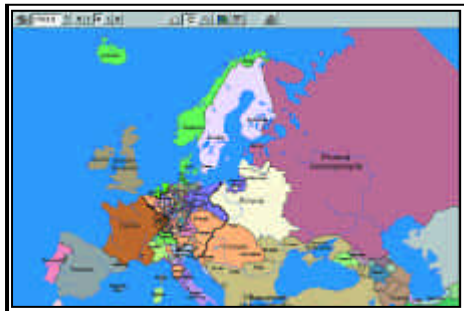
2) Επισήμανε τη στάση που κρατά η Ρωσία στη διάρκεια του επταετούς πολέμου (1756 - 1763) και τη δραστηριότητα που αναπτύσσει:

Ο καθηγητής πληκτρολογεί το 1756 χρονολογία έναρξης του επταετούς πολέμου. Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και οι μαθητές μελετούν όλα όσα αναφέρονται στον επταετή πόλεμο ως το 1763, χρονολογία λήξης του πολέμου.

Ο καθηγητής βοηθά τους μαθητές να συλλέξουν τα στοιχεία που αφορούν τη δράση της Ρωσίας και παρακολουθούν στους χάρτες την πορεία της.

3) Πώς διαμορφώνονται οι ισορροπίες στην Ευρώπη μετά την υπογραφή της Ειρήνης του Παρισιού (1763) και ποια οφέλη προκύπτουν για τη Ρωσία;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί το 1763 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής υπογραμμίζει ιδιαίτερα την ισχυρή παρουσία πλέον της Πρωσίας και επισημαίνει στο χάρτη, τον οποίο μεγεθύνει, τα εδαφικά οφέλη της Ρωσίας. Επιπλέον μπορεί, αν θέλει, να πληροφορήσει πολύ γενικά για τον επταετή πόλεμο και να επισημάνει μέσα απ' τους όρους της ειρήνης μια πρώτη περίπτωση ανταγωνισμού των ευρωπαϊκών χωρών για τις αποικίες τους.

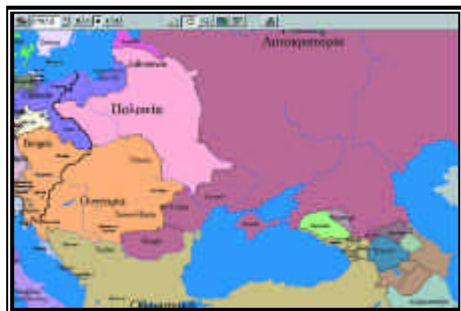
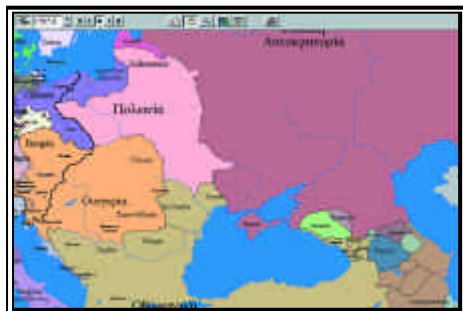

4) Να επισημάνεις τη συμβολή του Μεγάλου Πέτρου και της Αικατερίνης Β' της Μεγάλης στην ανάπτυξη και ισχυροποίηση της Ρωσίας.

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερωτήσεις" / "ποιος". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες για τα ζητούμενα πρόσωπα πληροφορίες. Ο καθηγητής μπορεί να δώσει επιπλέον στοιχεία και να συνδέσει τα πρόσωπα και τις ενέργειές τους με τις εξελίξεις στη Ρωσία τον 18ο αιώνα.

5) Παρακολούθησε μέσα απ' τους χάρτες και το κείμενο τους δύο ρωσοτουρκικούς πολέμους που συμβαίνουν, ο πρώτος το διάστημα 1769 - 1774 και ο δεύτερος από το 1787 - 1792.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις δεδομένες χρονολογίες. Στο χάρτη σημειώνεται κάθε φορά η πορεία της Ρωσίας. Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται τα απαραίτητα στοιχεία για τους ρωσοτουρκικούς πολέμους. Ο καθηγητής βοηθά τους μαθητές να καταλάβουν την ισχυροποίηση της Ρωσίας μέσα απ' αυτούς τους πολέμους. Επίσης να αντιληφθούν ότι ο στόχος της Αικατερίνης Β' να διαλύσει την Οθωμανική Αυτοκρατορία και να την αντικαταστήσει με μια χριστιανική βυζαντινή, θα αποτελέσει πάγια θέση της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής.

6) Ποιον πόλεμο τερματίζει η συνθήκη του Κιουρτσούκ Καϊναρτζή και ποιοι οι όροι της;

Παρατήρησε το ευνοϊκό καθεστώς που διαμορφώνει για τους Έλληνες.

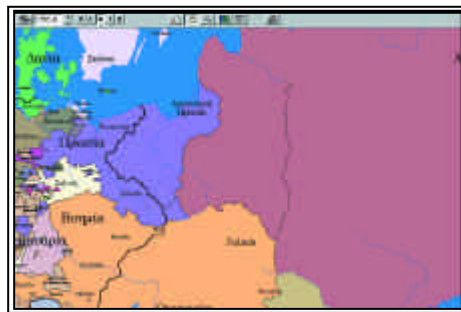
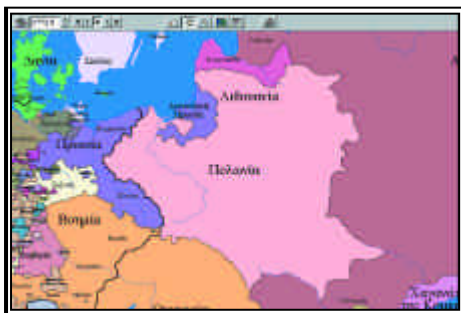
Καθώς οι μαθητές μελετούν το κείμενο του λογισμικού που αναφέρεται στους ρωσοτουρκικούς πολέμους, ο καθηγητής τους καθοδηγεί να εντοπίσουν τη συνθήκη του Κιουρτσούκ Καϊναρτζή, η οποία τερματίζει τον α' ρωσοτουρκικό πόλεμο. Έπειτα πληκτρολογεί το 1774, χρονολογία που υπογράφεται η συνθήκη. Κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες για τους όρους της συνθήκης. Ο καθηγητής, με επιπλέον στοιχεία που δίνει, βοηθά τους μαθητές να αξιολογήσουν τους όρους και να διαπιστώσουν πόσο ωφελήθηκαν οι Έλληνες ναυτικοί απ' τη χρήση των διατάξεων της συνθήκης.

*

7) Παρακολούθησε στο χάρτη τους διαμελισμούς της Πολωνίας που συνέβησαν τα χρόνια 1772, 1793 και τέλος το 1795. Ποιες χώρες πήραν μέρος και ποια η αιτία των διαμελισμών αυτών;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις δεδομένες χρονολογίες. Στην οθόνη εμφανίζονται τίτλοι που πληροφορούν για τα γεγονότα και στους χάρτες σημειώνονται οι εδαφικές αλλαγές εις βάρος της Πολωνίας.

Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Οι μαθητές επισημαίνουν τις χώρες που παίρνουν μέρος στους διαμελισμούς, υπογραμμίζουν τα οφέλη της Ρωσίας και με την βοήθεια του καθηγητή κατανοούν την αιτία των διαμελισμών: η Αυστρία και η Πρωσία προσπαθούν να ισοσταθμίσουν την ισχυροποίηση της Ρωσίας στο χώρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

4

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ**Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι**

1. Να πληροφορηθούν οι μαθητές τις συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και να επισημάνουν τους παράγοντες που στήριξαν και προστάτεψαν τους Έλληνες.
2. Να κατανοήσουν ότι οι Έλληνες απ' τα πρώτα κιόλας χρόνια της Τουρκοκρατίας οργάνωναν απελευθερωτικά κινήματα τα οποία, συχνά, συνδέονταν με ενέργειες και πρωτοβουλίες ευρωπαϊκών χωρών.
3. Να αντιληφθούν την παιδευτική προσπάθεια που συντελείται από φορείς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας και τη σύνδεση της εθνικής απελευθέρωσης με την παιδεία του Γένους.
4. Να διαπιστώσουν την εξάπλωση και την οικονομική δύναμη των Ελλήνων στην Κεντρική και Ανατολική κυρίως Ευρώπη και να τη συνδέσουν με συγκεκριμένες ευρωπαϊκές συνθήκες, που ευνόησαν την άνοδο και τον πλουτισμό τους.
5. Να επισημάνουν τις σημαντικότερες προσπάθειες των Ελλήνων για απελευθέρωση κατά τη διάρκεια της Οθωμανοκρατίας και να προσδιορίσουν τις περιοχές όπου έλαβαν χώρα.
6. Να προσδιορίσουν στο χάρτη τις περιοχές όπου έλαβαν χώρα οι ευρωπαϊκές συνθήκες που επηρέασαν την πορεία του ελληνισμού και να πληροφορηθούν ποιων συγκρούσεων αποτέλεσμα ήταν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**2 ώρες**

1) Στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες υπέστησαν ποικίλες καταπιέσεις και περιορισμούς. Να εντάξεις σ' αυτό το κλίμα τον εξισλαμισμό και το παιδομάζωμα και να τα αξιολογήσεις.

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "πότε". Απ' τον κατάλογο που εμφανίζεται στην οθόνη, επιλέγει τους συγκεκριμένους όρους και εμφανίζονται στο κάτω μέρος του καταλόγου, όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

Ο καθηγητής θα πρέπει να δώσει περισσότερες γενικές πληροφορίες για τις συνθήκες ζωής των Ελλήνων στην Τουρκοκρατία και να καθοδηγήσει τους μαθητές, ώστε να αντιληφθούν και να αξιολογήσουν τις αρνητικές συνέπειες των δύο αυτών τουρκικών μέτρων για τον ελληνισμό.

2) Ποιος ήταν ο ρόλος και η θέση του Πατριάρχη και του κλήρου στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας; Στην απάντησή σου να λάβεις υπόψη σου την δράση των Πατριαρχών Κυρίλλου Λούκαρη και Γρηγορίου Ε' καθώς και του Κοσμά του Αιτωλού.

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Από τον κατάλογο που εμφανίζεται, επιλέγει αρχικά τον όρο Πατριάρχης - Ανώτερος Κλήρος και κάτω από τον κατάλογο εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Έπειτα ο καθηγητής επιλέγει τα συγκεκριμένα ονόματα και στην οθόνη εμφανίζονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

Ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές να επισημάνουν τα στοιχεία εκείνα της ζωής και της δράσης τους που ανταποκρίνονται στη γενικότερη θέση του κλήρου μέσα στον υπόδουλο Ελληνισμό: μεριμνούν για την παιδεία και πνευματική καλλιέργεια του Γένους και θεωρούνται σημείο αναφοράς από Έλληνες αλλά και Τούρκους, όπως φανερώνει ο μαρτυρικός θάνατος και των τριών προσώπων.

3) Τι γνωρίζεις για τους προεστούς ως φορείς εξουσίας στις υπόδουλες ελληνικές κοινότητες;

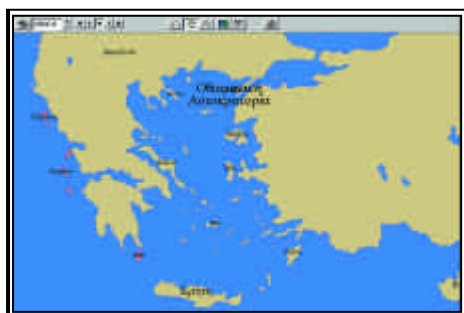
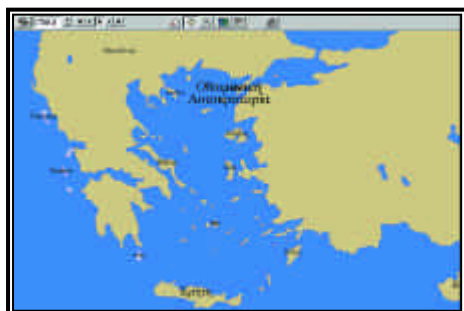
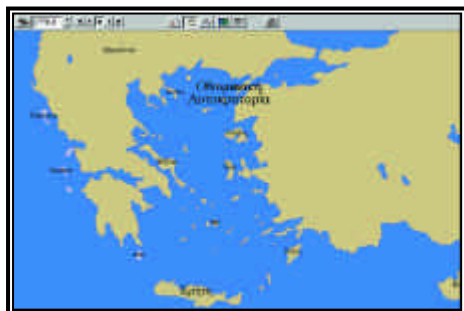
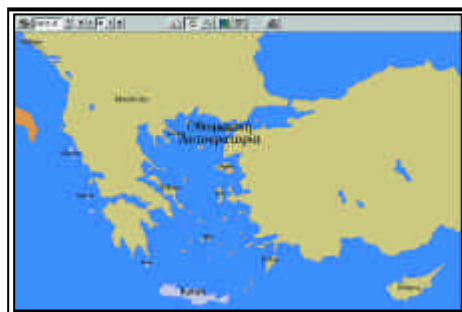
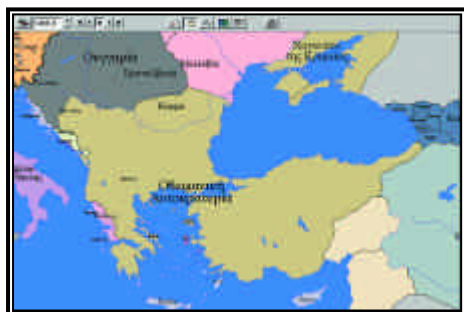
Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Από τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζονται επιλέγει το συγκεκριμένο όρο και στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

4) Πώς δημιουργήθηκαν οι ομάδες των κλεφτών και αρματολών και ποια η δράση τους στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας;

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "ποιος". Από τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζονται, επιλέγει το συγκεκριμένο όρο και στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

5) Όπως γνωρίζεις όλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας οι Έλληνες προσπαθούσαν με διάφορα κινήματα να πετύχουν την απελευθέρωσή τους. Περιγράφει ορισμένα απ' αυτά έχοντας σαν άξονα τις παρακάτω χρονολογίες:

1480, 1611, 1770, 1780, 1806

Ο καθηγητής πληκτρολογεί με τη σειρά τις χρονολογίες. Κάθε φορά, κάνοντας κλικ στην ένδειξη "κείμενο", παίρνει τις απαραίτητες πληροφορίες. Προσθέτει, όπου κρίνει απαραίτητο, περισσότερα στοιχεία τονίζοντας ότι από την αρχή κιόλας της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες οργάνωναν κινήματα με στόχο την απελευθέρωση. Θα πρέπει ιδιαίτερα να επιμένει στα Ορλωφικά και στη δράση του Κατσώνη και να εντάξει τις προσπάθειες αυτές στα πλαίσια των ρωσοτουρκικών πολέμων. Να τονιστεί η ρωσική τακτική της υποκίνησης κινήματων στον ελλαδικό χώρο ως αντιπερισπασμό στη διάρκεια αυτών των πολέμων.

*

6) Να ορίσεις το κίνημα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού που διαμορφώνεται στον Ελληνικό χώρο την περίοδο 1750 - 1821 και να εντάξεις στο κίνημα αυτό το Ρήγα Φεραίο και τον Αδαμάντιο Κοραή.

Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση" / "πότε". Από τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζεται επιλέγει τον όρο "Νεοελληνικός Διαφωτισμός". Στην ο-

θόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για το κίνημα αυτό.

Έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "ποιος" και από τον κατάλογο των ονομάτων που εμφανίζεται, επιλέγει τα ονόματα του Αδαμάντιου Κοραή και του Ρήγα Φεραίου. Στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές να συνδέσουν τα στοιχεία εκείνα της ζωής και της δράσης τους με το κίνημα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Έπειτα, αναφέρει κι άλλους εκπροσώπους του κινήματος.

7) Τι γνωρίζεις για την «Ελληνική Νομαρχία» που εκδίδεται το 1806 στην Ιταλία και το περιοδικό "Ερμής ο Λόγος" που εκδίδεται απ' το 1811 ως το 1821 στη Βιέννη;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες 1806 και 1811 και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής δίνει περισσότερα στοιχεία για το περιεχόμενο της Ελληνικής Νομαρχίας και επισημαίνει τη σημασία της έκδοσης για 10 χρόνια περίπου, ενός ελληνικού περιοδικού που βοηθά στη διάδοση των ιδεών του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

8α) Ποιες είναι οι τρεις σημαντικές για τον ελληνισμό ευρωπαϊκές συνθήκες, που συνήφθησαν από το τέλος του 17ου έως το τέλος του 18ου αιώνα, που έλαβαν χώρα και αποτέλεσαν ποιων πολέμων ήταν;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες 1699 για τη Συνθήκη του Κάρλοβιτς, 1718 για τη Συνθήκη του Πασάροβιτς και 1774 για τη Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή. Παίρνει τις σημαντικότερες πληροφορίες για τις πολεμικές συγκρούσεις, που οδήγησαν σ' αυτές τις συνθήκες και στη συνέχεια επισημαίνει στο χάρτη τις περιοχές των συγκρούσεων και τις περιοχές όπου υπογράφηκαν οι συνθήκες.

8β) Να μελετήσεις τους όρους των παραπάνω συνθηκών:
και να εξετάσεις το καθεστώς που δημιουργείται για τον υπόδουλο ελληνισμό.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες των συνθηκών και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής βοηθά τους μαθητές να επισημάνουν τους όρους των συνθηκών που αναφέρονται στους Έλληνες και να ερευνήσουν αν οι Έλληνες τους εκμεταλλεύτηκαν. Στα πλαίσια αυτά δίνει περισσότερες πληροφορίες για την ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας και τις οικονομικές δραστηριότητες των Ελλήνων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

5

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ Η ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εκδηλώνεται η Γαλλική Επανάσταση και να επισημάνουν ορισμένα βασικά πρόσωπα και γεγονότα.
2. Να διαπιστώσουν πόσο επεκτάθηκε η γαλλική κυριαρχία χάρη στις ικανότητες και τις ενέργειες του Ναπολέοντα τόσο ως στρατηγού όσο και ως αυτοκράτορα της Γαλλίας.
- 3) Να γνωρίσουν τις βασικές συνθήκες που συνάπτει η Γαλλία στα χρόνια του Ναπολέοντα και τις συνέπειες τους στο χάρτη της Ευρώπης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

30 λεπτά

1) Η Γαλλική Επανάσταση ξεσπά το 1789. Κάνε μια γρήγορη ανίχνευση του κειμένου στο χρόνο αυτό και απάντησε:

- α) Ποια ήταν η κυριότερη αιτία της επανάστασης.
- β) Με ποια πράξη του λαού εκδηλώνεται.

Πληκτρολογούμε τη χρονολογία 1789. Έπειτα κάνουμε κλικ στο "κείμενο" και οι απαραίτητες πληροφορίες εμφανίζονται στην οθόνη. Ο καθηγητής θα πρέπει να αναφέρει κι άλλες αιτίες που οδήγησαν το λαό στην εξέγερση και να υπογραμμίσει τη συμβολική ενέργεια της κατάληψης της Βαστίλλης.

γ) Αντιστοιχίσε τα δεδομένα της ομάδας Α μ' εκείνα της ομάδας Β.

- A:
- 1 Λαφαγιέτ
 - 2 Δαντών
 - 3 Αύγουστος 1792
 - 4 Αύγουστος 1789

- B: α Ο πρώτος αρχηγός της Γαλλικής Επανάστασης (1789)
 β Ένας απ' τους αρχηγούς της "Επιτροπής Κοινής Σωτηρίας" που αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση με κύριο όπλο την τρομοκρατία (1793).
 γ Δημοσιεύονται τα "Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη".
 δ Καταργείται η Συνταγματική Μοναρχία.

Οι σωστές απαντήσεις είναι: 1α, 2β, 3δ, 4γ.

Μπορούν να εντοπιστούν μέσα από το κείμενο του λογισμικού. Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις δεδομένες χρονολογίες. Έπειτα κάνει κλικ στο αντίστοιχο κάθε φορά κείμενο και στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

2) Παρακολούθησε την εξάπλωση της Γαλλίας:

α) στα χρόνια 1796 - 1797 και 1798 - 1799 όταν ο Ναπολέοντας είναι στρατηγός της Επανάστασης.

Ο καθηγητής μεγεθύνει το χάρτη, κάνει κλικ στην ένδειξη "χρονολογία" και πληκτρολογεί το 1796. Χρησιμοποιεί έπειτα τη χρονική μετακίνηση βήμα προς βήμα με το πλήκτρο +. Στο χάρτη καταγράφονται παραστατικότερα οι αλλαγές των συνόρων και η δημιουργία δημοκρατιών - δορυφόρων της Γαλλίας. Επίσης σημειώνονται στο χάρτη οι κινήσεις του Ναπολέοντα εναντίον εχθρικών χωρών π.χ. Αυστρία και εμφανίζονται τίτλοι που μας ενημερώνουν για τις ενέργειές του.

Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η ένδειξη "αναγνώριση περιοχής", που μας πληροφορεί ακόμα και για τις περιοχές - προσωπικές κτήσεις του Ναπολέοντα όπως π.χ. για την Πέραν του Πάδου Δημοκρατία.

Επιπλέον σημαντικές πληροφορίες μπορούμε να αποκομίσουμε κι απ' το κείμενο που εμφανίζεται κάθε φορά στην οθόνη όταν κάνουμε κλικ στην ένδειξη "κείμενο".

β) στα χρόνια 1808 - 1810 όταν ο Ναπολέοντας είναι πια Αυτοκράτορας της Γαλλίας.

Ανάλογα εργάζεται ο καθηγητής και για τις υπόλοιπες χρονολογίες.

*

3) Ανάμεσα σε ποιες χώρες υπογράφεται η Συνθήκη του Καμποφόρμιο (1797) και ποιες εδαφικές αλλαγές σημειώνονται μετά την υπογραφή της; Ποια η επίπτωσή της για τον ελληνικό χώρο;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1797 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Η μεγέθυνση του χάρτη και χρησιμοποίηση της ένδειξης "αναγνώριση περιοχής" μπορούν παραστατικότερα να βοηθήσουν τους μαθητές ώστε να κατανοήσουν τις αλλαγές που προκύπτουν από τη συνθήκη του Καμποφόρμιο. Ο καθηγητής θα πρέπει να δώσει περισσότερες πληροφορίες για τα Επτάνησα τα οποία περιέρχονται στη γαλλική κυριαρχία και τη διάλυση της δημοκρατίας της Βενετίας.

*

4) Ανάμεσα σε ποιους αυτοκράτορες συνάπτεται η συμφωνία του Τίλσιτ (1807) και ποιες αλλαγές επιφέρει στο χάρτη της Κεντρικής Ευρώπης και της Αδριατικής.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1807 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Η μεγέθυνση του χάρτη και χρησιμοποίηση της ένδειξης "αναγνώριση περιοχής" μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές ώστε να κατανοήσουν τις αλλαγές που προκύπτουν από τη συμφωνία του Τίλσιτ.

6

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να πληροφορηθούν οι μαθητές πώς προετοιμάστηκε η ελληνική επανάσταση, πώς εκδηλώθηκε και εξελίχθηκε το κίνημα του Αλέξανδρου Υψηλάντη στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και ποια η σημασία του.
2. Να διαπιστώσουν τη ραγδαία εξάπλωση της επανάστασης στην Πελοπόννησο και να γνωρίσουν τις σημαντικότερες συγκρούσεις στη Στερεά.
3. Να επισημάνουν την αποτελεσματική παρουσία και δράση του ελληνικού στόλου στο Αιγαίο.
4. Να διαπιστώσουν την οξύτητα και την ένταση των εμφυλίων πολέμων, να μάθουν τα γεγονότα του και κυρίως, να κατανοήσουν τις ολέθριες συνέπειές τους,
5. Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες δημιουργείται το ελεύθερο ελληνικό κράτος.

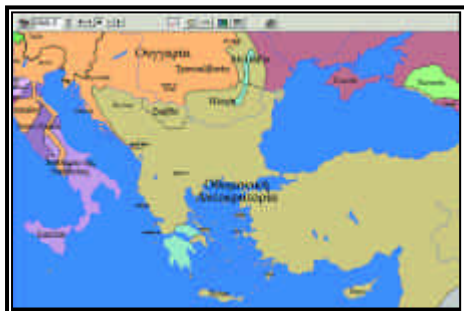
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 11 ώρα

- 1) Τι ήταν η Φιλική Εταιρεία που ιδρύεται το 1814 και ποιος ο σκοπός της;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1814 και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κεείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

*

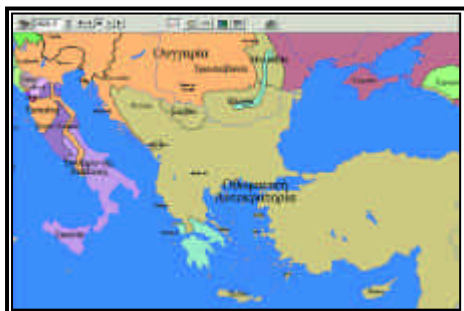
- 2) Ποιος ήταν ο Αλέξανδρος Υψηλάντης και τι γνωρίζεις για την επανάσταση που κηρύσσει το Φεβρουάριο του 1821 στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες;
Παρακολούθησε την εξέλιξή της θεωρώντας τον Ιούνιο 1821 ως το τέλος της.
Εντόπισε τις περιοχές απ' όπου πέρασε ο Αλ. Υψηλάντης μέχρι να καταλήξει στο Δραγατσάνι.

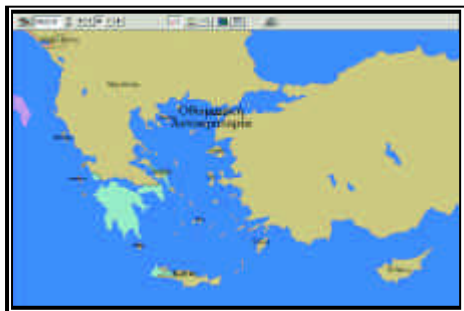
Ο καθηγητής κάνει κλικ στην ένδειξη "ερώτηση"/"ποιος". Στην οθόνη εμφανίζεται ο κατάλογος με τα ονόματα. Ο καθηγητής επιλέγει το όνομα του Αλέξανδρου Υψηλάντη και εμφανίζονται στην οθόνη οι σχετικές πληροφορίες.

Έπειτα πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες «1821.3» και «1821.5». Κάθε φορά κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

Και στα δύο θέματα, ο καθηγητής δίνει περισσότερες πληροφορίες υπογραμμίζοντας κυρίως τη σημασία της επανάστασης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, την προσωπικότητα του Υψηλάντη και τη δράση του Ιερού Λόχου.

3) Παρακολούθησε στο χάρτη και προσπάθησε να καταγράψεις την εξάπλωση της επανάστασης στην Πελοπόννησο τον πρώτο και δεύτερο χρόνο της επανάστασης.

τις συγκρούσεις και τη σημασία τους, τους πρωταγωνιστές και τη δράση τους.

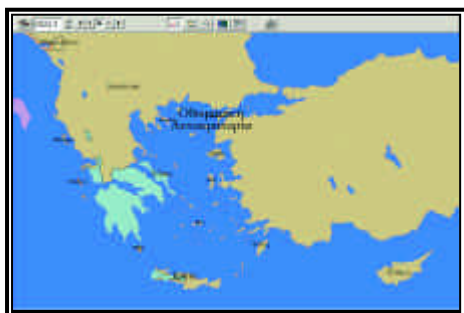
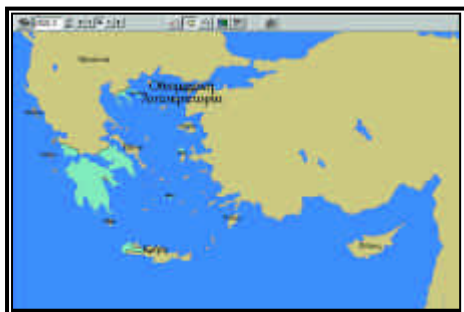

4) Ποιες συγκρούσεις Ελλήνων και Τούρκων σημειώνονται στη Στερεά Ελλάδα και στην Εύβοια τον πρώτο χρόνο της επανάστασης; Ποια η σημασία τους;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1821 και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Μεγεθύνει το χάρτη της Ελλάδος επικεντρώνοντας στη Στερεά Ελλάδα. Δίνει περισσότερες πληροφορίες για τους πρωταγωνιστές και επιμένει ιδιαίτερα στη σημασία των συγκεκριμένων συγκρούσεων: καθυστερούν την κάθοδο του τουρκικού στρατού ώσπου να εδραιωθεί η επανάσταση στην Πελοπόννησο.

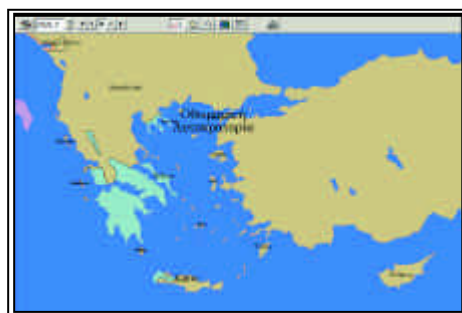
*

5) Παρακολούθησε την εξάπλωση της επανάστασης τον πρώτο και δεύτερο χρόνο στον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο: Μακεδονία, Χαλκιδική, Κύπρο.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες 1821 και 1822. Κατόπιν επιλέγει την ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Έπειτα μεγεθύνει το χάρτη και παρακολουθεί την εξάπλωση αλλά και σταδιακά την καταστολή των επαναστατικών κινημάτων.

Ο καθηγητής θα πρέπει ιδιαίτερα να τονίσει ότι η επανάσταση ξέσπασε ακόμη και σε απομακρυσμένες περιοχές π.χ. Κύπρο κι ότι κατεστάλη για λόγους που δεν σχετίζονταν πάντα με την αποφασιστικότητα ή όχι των Ελλήνων π.χ. πολύς στρατός στη Μακεδονία κτλ.

*

6) Να παρακολουθήσεις τη δράση του ελληνικού στόλου στα χρόνια 1821 έως 1824 και να επισημάνεις τα σημαντικότερα γεγονότα που διαδραματίζονται στα νησιά του Αιγαίου αυτή τη χρονική περίοδο.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες που δίνονται και κατόπιν κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές να αξιολογήσουν την προσφορά του ελληνικού ναυτικού στην επανάσταση και να επισημάνουν γεγονότα όπως π.χ. η καταστροφή της Χίου, Ψαρών κτλ.

Θα πρέπει να δώσει περισσότερα στοιχεία για τους πρωταγωνιστές - αρχηγούς του ελληνικού ναυτικού αλλά και για τις επιπτώσεις των γεγονότων όπως π.χ. την ανάπτυξη του φιλελληνικού ρεύματος εξαιτίας της καταστροφής της Χίου.

7) Τι γνωρίζεις για την πρώτη (1822) και δεύτερη (1825-26) πολιορκία του Μεσολογίου;

Ο καθηγητής αρχικά μεγεθύνει το χάρτη και εντοπίζει το Μεσολόγγι. Πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες κάθε φορά πληροφορίες. Ο καθηγητής δίνει επιπλέον στοιχεία για τις συνθήκες πολιορκίας και διαβίωσης των πολιορκημένων και επικεντρώνει την προσοχή στις τελικές επιλογές των πολιορκημένων κατά τη β' πολιορκία.

8) Μελέτησε τα γεγονότα και τις φάσεις του εμφυλίου πολέμου που ξεσπά το 1824 ανάμεσα στους επαναστατημένους Έλληνες.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1824 και έπειτα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις αιτίες και τις τραγικές συνέπειες των εμφυλίων που ερήμωσαν την Ελλάδα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2**30 λεπτά**

1) Παρακολούθησε στο χάρτη πώς καταστέλλεται σταδιακά η ελληνική επανάσταση απ' τον Ιμπραήμ και τους Τούρκους.

Να καταγράψεις τα σημαντικότερα γεγονότα αυτής της πορείας (1824 - 1827).

Ο καθηγητής πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες και στο μεγεθυμένο χάρτη σημειώνεται κάθε φορά η πορεία και η επικράτηση του Ιμπραήμ και των Τούρκων.

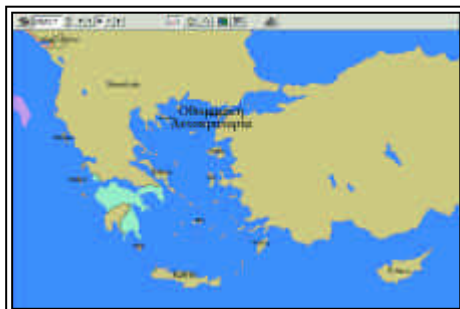
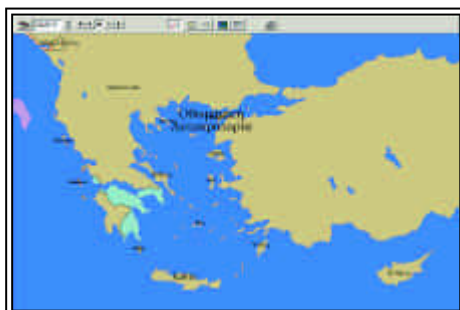
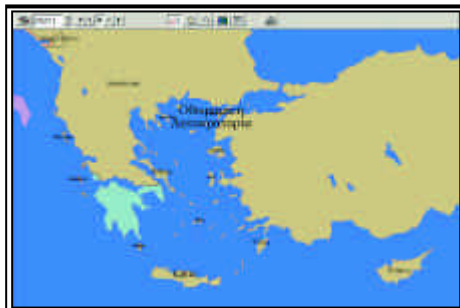
Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται κάθε φορά οι απαραίτητες πληροφορίες.

Ο καθηγητής θα πρέπει να εντάξει την πορεία του Ιμπραήμ στην όλη εικόνα που παρουσιάζει η Ελλάδα μετά τους εμφύλιους πολέμους. Να επισημάνει ιδιαίτερα στο χάρτη την επανάσταση που σχεδόν σβήνει και να δώσει επιπλέον στοιχεία για τους πρωταγωνιστές και τις προσπάθειες που γίνονται ώστε ν' αντιμετωπιστεί ο Ιμπραήμ και οι Τούρκοι.

2) Τι γνωρίζεις για το Σύνταγμα που ψηφίζει το 1822 η Α' Εθνοσυνέλευση και επικυρώνει η Β' το 1823;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις διαδοχικές χρονολογίες και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής δίνει περισσότερα στοιχεία ώστε να κατανοήσουν οι μαθητές το φιλελεύθερο και δημοκρατικό χαρακτήρα του Συντάγματος.

3) Τι αποφασίζει η Γ' Εθνοσυνέλευση το 1827 σχετικά με τη διακυβέρνηση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους; Ποιο το έργο του Ιωάννη Καποδίστρια που κυβερνά το διάστημα 1828 - 1831;

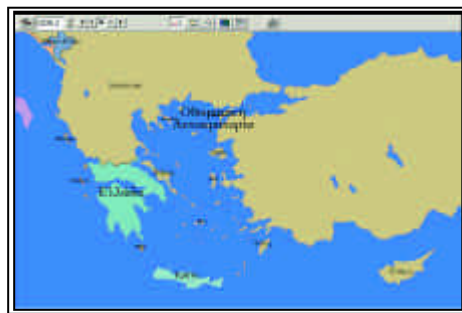
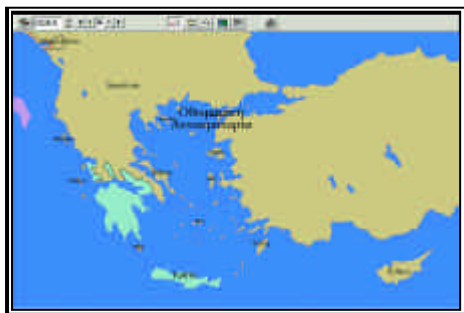
Ο καθηγητής πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες 1827, 1828. Στη συνέχεια κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες. Ο καθηγητής δίνει επιπλέον στοιχεία για τις δυσκολίες και τη δράση του Κυβερνήτη, τις αιτίες της δολοφονίας του και την κατάσταση που διαμορφώνεται μετά απ' αυτήν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

15 λεπτά

Παρακολούθησε μέσα απ' το περιεχόμενο των παρακάτω διπλωματικών κειμένων, την ίδρυση ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους:

Σχέδιο τριών τμημάτων (1824)
Πρωτόκολλο Πετρούπολης (1826)
"Ιουλιανή Σύμβαση" (1827)
Πρωτόκολλο Λονδίνου (1829)
Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας (3.2.1830)
Πρωτόκολλο Λονδίνου (1831).

Η Κρήτη προσαρτάται στην Ελλάδα το 1913 με τη Συνθήκη του Λονδίνου

Ο καθηγητής πληκτρολογεί διαδοχικά τις χρονολογίες και κάνει κλικ κάθε φορά στην ένδειξη "κείμενο". Στην οθόνη εμφανίζονται οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικές με το περιεχόμενο των πρωτοκόλλων.

Ο καθηγητής υπογραμμίζει στο μεγεθυμένο χάρτη τα προτεινόμενα με κάθε πρωτόκολλο σύνορα και συζητά τον οριζόμενο βαθμό ανεξαρτησίας του υπό ίδρυση ελληνικού κράτους.

Καλό θα είναι να εξηγήσει ότι όλα αυτά προτείνονται στα πλαίσια του ανταγωνισμού των Μεγάλων Δυνάμεων και να αναφέρει τον ιδιαίτερο ρόλο του Καποδίστρια στη διαμόρφωση των όρων του τελικού πρωτοκόλλου.

7

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ 1832 ΕΩΣ ΤΟ 1912 ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές την πολιτική της Αντιβασιλείας και του Όθωνα και να αντιληφθούν τους λόγους αντίδρασης των Ελλήνων κατά της Βαυαροκρατίας.
2. Να γνωρίσουν σε αδρές γραμμές βασικές εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα που επηρεάζουν τα εθνικά θέματα την περίοδο 1832-1912.
3. Να γνωρίσουν τους λόγους κάτω από τους οποίους έγινε η Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα.
4. Να γνωρίσουν τα κυριότερα γεγονότα, τις συνθήκες και την πορεία προς την ένωση με την Ελλάδα της Κρήτης από την Κρητική Επανάσταση μέχρι το 1912.
5. Να γνωρίσουν τα κυριότερα γεγονότα και εξελίξεις της Βαλκανικής Κρίσης του 1875 και τις επιπτώσεις που αυτή είχε στον ελληνισμό και στα Βαλκάνια.
6. Να κατανοήσουν τη βουλγαρική πολιτική έναντι των Ελλήνων και να γνωρίσουν τα κυριότερα πρόσωπα και γεγονότα του Μακεδονικού Αγώνα.
7. Να διακρίνουν τις αρνητικές συνέπειες του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 στα εθνικά ζητήματα.
8. Να γνωρίσουν τις βασικές πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα και την εκτουρκιστική πολιτική των Νεοτούρκων πριν από την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

30 λεπτά

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες. Να δώσετε τις σωστές απαντήσεις σε όσες προτάσεις χαρακτηρίσετε ως λανθασμένες.

α) Πριν από τον ερχομό του Όθωνα στην Ελλάδα δημιουργήθηκε τριμελής Αντι-

βασιλεία από τους επιφανέστερους Έλληνες που διοίκησε μέχρι το 1837.

β) Ο Όθωνας και η Αντιβασιλεία συμπεριέλαβε στη διοίκηση και στο στρατό του νέου κράτους πολλούς από τους Έλληνες αγωνιστές της Επανάστασης.

γ) Οι Έλληνες εξεγέρθηκαν κατά της απόλυτης μοναρχίας του Όθωνα το 1843.

δ) Το πολίτευμα που καθιερώθηκε το 1844 ήταν η Συνταγματική Μοναρχία.

ε) Κατά τον Κριμαϊκό Πόλεμο που έλαβε χώρα στη Νότια Ρωσία το 1854-1856 η Ρωσία σε συμμαχία με τη Μ. Βρετανία και τη Γαλλία αντιμετώπισε την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

στ) Η Ελλάδα στη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου επιτέθηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και απελευθέρωσε τη Θεσσαλία και μέρος της Ηπείρου.

ζ) Ο Όθωνας αναγκάστηκε να φύγει από την Ελλάδα το 1862 μετά από επιτυχημένο αντιβασιλικό κίνημα.

2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με αυτά της στήλης Β.

Α

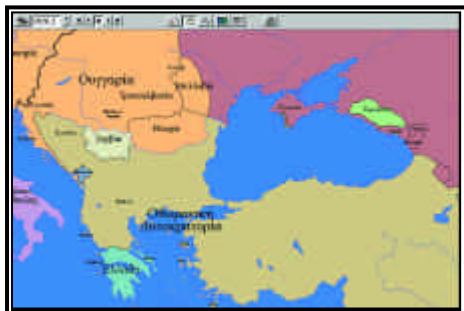
Β

1. Άφιξη Όθωνα
2. Εξεγέρσεις σε Ήπειρο, Θεσσαλία και Μακεδονία
3. Κόμης Άρμανσπεργκ
4. Χάττι-Χουμαγιούν
5. Αυτοκεφαλία Εκκλησίας της Ελλάδος
6. Αντιβασιλικά κινήματα
7. Ιωάννης Κωλέττης
8. Εκθρόνιση Όθωνα
9. Στρατηγός Μακρυγιάννης
10. Κριμαϊκός Πόλεμος

- α. 12 Οκτωβρίου 1862
- β. 25 Ιανουαρίου 1833
- γ. Εκφραστής Μεγάλης Ιδέας
- δ. 1850
- ε. 1854
- στ. 1862
- ζ. Επανάσταση 3ης Σεπτ. 1843
- η. Μέλος Αντιβασιλείας
- θ. 1853
- ι. 1856

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1833 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου “τρέχοντας” το κείμενο μέχρι το 1862 αντλεί τις πληροφορίες που χρειάζονται για να δοθούν οι σωστές απαντήσεις. Ο καθηγητής θα πρέπει να δώσει περισσότερες πληροφορίες για την περίοδο της Βαυαροκρατίας και τον Κριμαϊκό Πόλεμο και να εντοπίσει στο χάρτη τις εξεγέρσεις

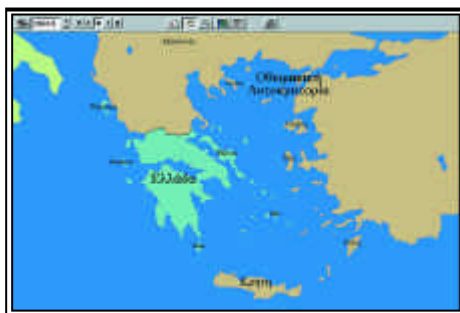
των Ελλήνων το 1854 στη Μακεδονία, Ήπειρο και Θεσσαλία, τις επιχειρήσεις του Κριμαϊκού Πολέμου και τις περιοχές που σημειώθηκαν αντιβασιλικά κινήματα πριν από την εκθρόνιση του Όθωνα.

Οι σωστές απαντήσεις στο α) είναι οι εξής: 1 Λ, 2 Λ, 3 Σ, 4 Σ, 5 Λ, 6 Λ και 7 Σ και στο β) είναι οι εξής: 1β, 2 ε, 3 η, 4 ι, 5 δ, 6 στ, 7 γ, 8 α, 9 ζ και 10 θ.

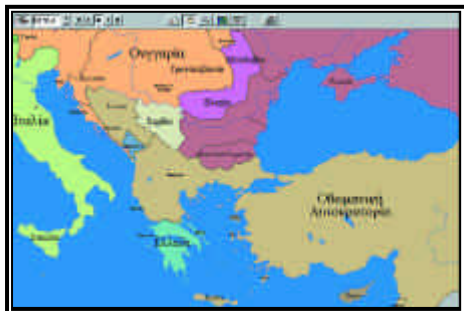
3) Να αναφέρετε τι γνωρίζετε για την αλλαγή της βασιλικής δυναστείας στην Ελλάδα και με ποια εδαφική και πολιτειακή μεταβολή συνδέθηκε αυτή.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες 1863 και 1863, 5 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες για να απαντήσει. Επιστημαίνει στο χάρτη την προσάρτηση των Επτανήσων, προσδιορίζοντας τους λόγους της παραχώρησης, ενώ αναφέρεται και στην αλλαγή του πολιτεύματος δίνοντας διευκρινιστικές πληροφορίες.

4) Να επιστημαίνετε τα κυριότερα γεγονότα κατά τη διάρκεια της Κρητικής Επανάστασης του 1866, το ρόλο που έπαιξε το ελληνικό κράτος και τα αποτελέσματα που είχε η επανάσταση αυτή στο κρητικό ζήτημα.

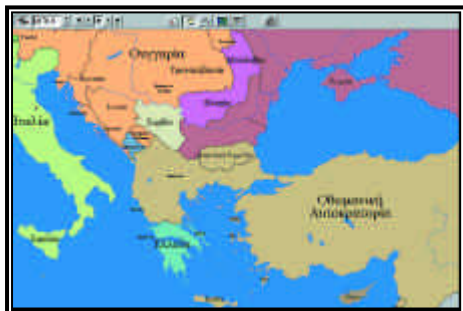
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1866 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες. Παράλληλα εντοπίζει στο χάρτη της Κρήτης τις περιοχές που έλαβαν χώρα τα κυριότερα στρατιωτικά γεγονότα και προσδιορίζει γεωγραφικά την πορεία της επανάστασης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

45 λεπτά

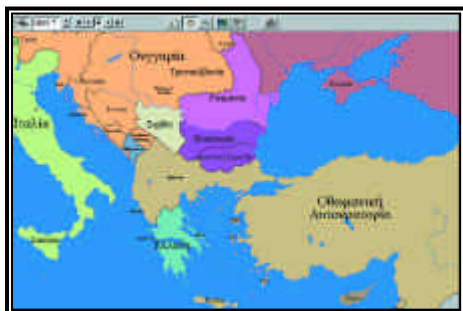
1) Να αναφέρετε τις κυριότερες εξελίξεις κατά τη βαλκανική κρίση του 1875, τα κυριότερα σημεία των συνθηκών που ακολούθησαν και τις διαφοροποιήσεις που επήλθαν στο εδαφικό καθεστώς των βαλκανικών χωρών ως άμεση ή έμμεση συνέπεια

αυτών των συνθηκών.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες από το 1875 έως το 1885 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες για τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, το Συνέδριο του Βερολίνου, την παραχώρηση της Κύπρου στη Μ. Βρετανία, την προσάρτηση της Θεσσαλίας και την πραξικοπηματική προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας (Β. Θράκης) από τη Βουλγαρία. Παράλληλα εντοπίζει στο χάρτη τις προαναφερθείσες περιοχές και τις εδαφικές αλλαγές που προκάλεσαν οι συνθήκες που υπογράφηκαν.

*

2) Να παρακολουθήσετε στο χάρτη την πορεία του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 και να αναφέρετε ποιοι λόγοι οδήγησαν στην

έκρηξή του, με ποιο εθνικό θέαμα συνδέθηκε άμεσα και ποιές επιπτώσεις είχε για την Ελλάδα.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί την ημερομηνία 1897.4 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο”. Καταγράφει από το χάρτη την πορεία

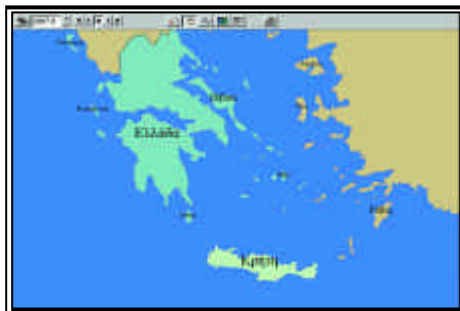
του πολέμου και επισημαίνει από το κείμενο

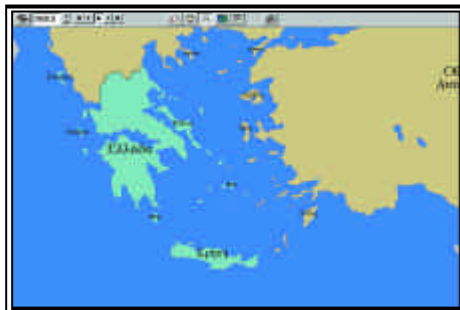
τα σημεία που σχετίζονται με την απόληξη την οποία μπορεί να εμπλουτίσει με πρόσθετες πληροφορίες.

*

3) Ποιες είναι οι κυριότερες εξελίξεις του Κρητικού Ζητήματος από το 1895 έως το 1912;

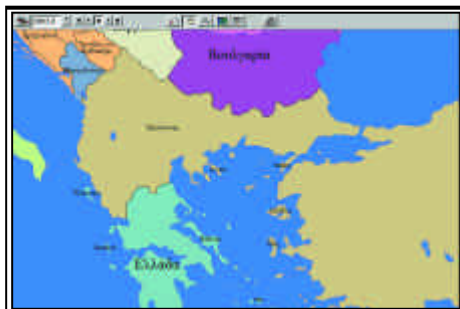
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1895 και παρακολουθεί στο χάρτη την πορεία της Κρήτης έως το 1912. Κατόπιν κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο”, κυρίως στις ημερομηνίες 1897, 1898, 1905, 1908 και 1911, από όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες για το ζήτημα συνδυάζοντάς τες με τις παρατηρήσεις που καταγράφηκαν στο χάρτη.

*

4) Να αναφέρετε τι γνωρίζετε για τους παρακάτω όρους, πρόσωπα και γεγονότα.

ΕΜΕΟ
Κομιτατζήδες
Μακεδονικός Αγώνας
Εξαρχία
Εξέγερση Ίλιντεν
Μακεδονικό Κομιτάτο
Παύλος Μελάς
Ίων Δραγούμης
Γερμανός Καραβαγγέλης

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες 1893, 1897 και 1904-1908 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες. Παράλληλα εντοπίζει στο χάρτη της Μακεδονίας τις κυριότερες περιοχές δράσης των Ελλήνων και των Βουλγάρων και τις περιοχές που έλαβαν χώρα τα κυριότερα γεγονότα.

*

5) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες. Να αναδιατυπώσετε με το σωστό περιεχόμενο τις προτάσεις που θα χαρακτηρίσετε ως λανθασμένες.

α) Το κίνημα στο Γουδί οργανώθηκε από το Στρατιωτικό Σύνδεσμο στις 15 Αυγούστου 1909 και είχε ως στόχο την ανατροπή του βασιλιά και την εγκαθίδρυση δικτατορίας.

β) Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ανέλαβε την πρωθυπουργία το 1910 και επεδίωξε την πολεμική προετοιμασία και εσωτερική ανασυγκρότηση της χώρας.

γ) Ο Βενιζέλος ήρθε σε σύγκρουση με το βασιλιά Γεώργιο Α', γιατί ήθελε την απομάκρυνση των βασιλοπαίδων από την αρχηγία του στρατεύματος και την αλλαγή του Συντάγματος.

δ) Η Ελλάδα δεν υπέγραψε συμμαχίες με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες πριν από τους Βαλκανικούς Πολέμους γιατί δε συμφωνούσαν στο μελλοντικό εδαφικό καθεστώς της Μακεδονίας.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τις χρονολογίες από το 1908 έως το 1912 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες. Παράλληλα μπορεί να δώσει περισσότερα στοιχεία για την ελληνική πολιτική σκηνή και την κατάσταση του υπόδουλου ελληνισμού.

Οι σωστές απαντήσεις είναι: α Λ, β Σ, γ Λ, δ Λ.

8

Η ΚΡΙΣΙΜΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1912-1922 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ο Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να γνωρίσουν οι μαθητές την κατάσταση στα Βαλκάνια λίγο πριν από την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων.
2. Να γνωρίσουν τα σημαντικότερα πολεμικά γεγονότα του Α΄ και Β΄ Βαλκανικού Πολέμου και τις κυριότερες ημερομηνίες απελευθέρωσης ελληνικών πόλεων.
3. Να εντοπίσουν τις εδαφικές αλλαγές που επήλθαν μέσω των δύο Βαλκανικών Πολέμων, να γνωρίσουν τις δύο συνθήκες ειρήνης και να συνειδητοποιήσουν τις σημαντικές και πολυδιάσφατες επιπτώσεις που είχε η απελευθέρωση αυτών των περιοχών για την Ελλάδα.
4. Να γνωρίσουν τα κυριότερα γεγονότα του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, τους βασικούς λόγους που οδήγησαν στην έκρηξή του και τις σημαντικές εδαφικές διαφοροποιήσεις που επέφερε αυτός με τη λήξη του.
5. Να κατανοήσουν την εκτουρκιστική πολιτική των Τούρκων έναντι των Ελλήνων και να συνειδητοποιήσουν την έκταση και ένταση των διωγμών και των γενοκτονιών έναντι των Ελλήνων αλλά και των Αρμενίων.
6. Να γνωρίσουν τις σημαντικότερες εξελίξεις της ρωσικής επανάστασης και τη στάση της έναντι του πολέμου.
7. Να γνωρίσουν τις εσωτερικές ελληνικές πολιτικές εξελίξεις την περίοδο του Εθνικού Διχασμού, να επισημάνουν τη σημασία του Διχασμού και να διακρίνουν τις σημαντικές επιπτώσεις που είχε τόσο στην εξωτερική πολιτική της Ελλάδος όσο και στη ζωή στο εσωτερικό της χώρας.
8. Να γνωρίσουν τις συνθήκες ειρήνης μετά τον πόλεμο, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον τους σε αυτές που αφορούν την Ελλάδα, και να επισημάνουν στο χάρτη τις εδαφικές αλλαγές που αυτές επέφεραν.
9. Να επισημάνουν τις κυριότερες επιχειρήσεις του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία, να προσδιορίσουν το εύρος της ελληνικής προέλασης και να κατανοήσουν τους λόγους της μη επίτευξης της απελευθέρωσης της Μικράς Ασίας, αφού εντοπίσουν το ρόλο των ελληνικών εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων και την αρνητική στάση των συμμάχων έναντι της Ελλάδος.

10. Να γνωρίσουν τα κυριότερα σημεία της Συνθήκης της Λωζάννης, να προσδιορίσουν τα σύνορα της Ελλάδας σύμφωνα με αυτήν την συνθήκη, να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος της καταστροφής για την Ελλάδα και να κατανοήσουν τις σημαντικές επιπτώσεις στη ζωή της χώρας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

1 ώρα

1) Ποιες συμμαχίες δημιουργήθηκαν στο βαλκανικό χώρο κατά τη διάρκεια του 1912 και πριν από την έναρξη του Α' Βαλκανικού Πολέμου;

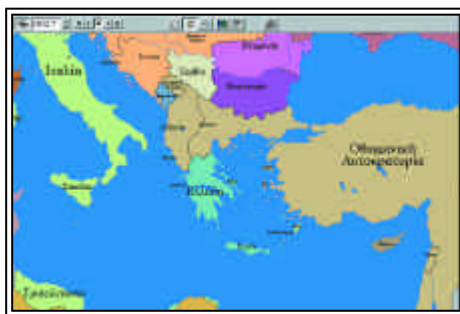
Ο καθηγητής πληκτρολογεί την ημερομηνία 1912 και κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" όπου επισημαίνει τις πληροφορίες που χρειάζονται. Ο καθηγητής δίνει πρόσθετες πληροφορίες για τις συμμαχίες και υποδεικνύει στο χάρτη τη θέση των σύμμαχων βαλκανικών χωρών σε σχέση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

*

2) Ποιες εδαφικές αλλαγές σημειώθηκαν στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου κατά το τελευταίο έτος πριν από την έναρξη του Α' Βαλκανικού Πολέμου;

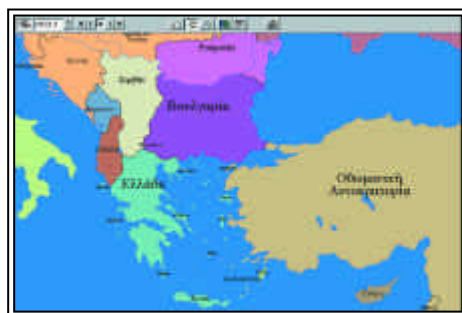
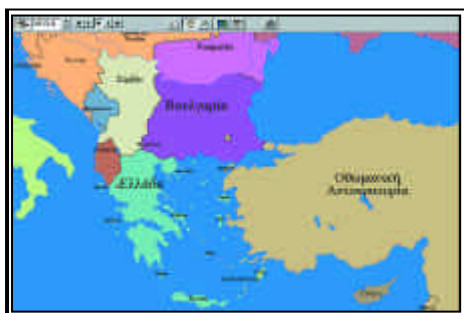
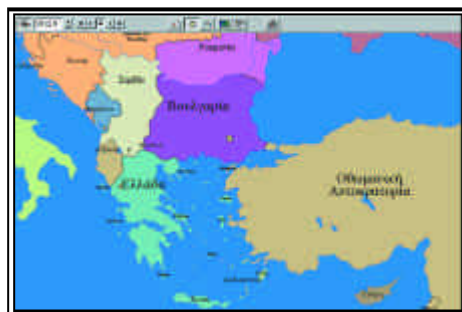
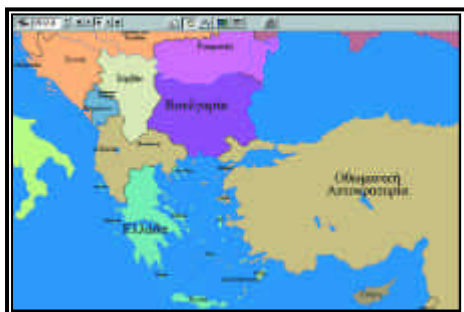
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1911.6 και προχωράει έως το 1912.7 παρατηρώντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν την απάντηση. Οι εδαφικές διαφοροποιήσεις σ' αυτήν την περίοδο αφορούν την αυτονομία της Αλβανίας και την κατάληψη των Δωδεκανήσων από τους Ιταλούς.

*

3) Να αναφέρετε την ημερομηνία έναρξης και λήξης του Α' Βαλκανικού Πολέμου, τις αντιπαρατιθέμενες χώρες και τα κυριότερα γεγονότα του και να επισημάνετε στο χάρτη την απελευθερωτική πορεία του ελληνικού στρατού και ναυτικού.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1912.7 και κάνει κλικ στην ένδειξη + προχωρώντας τη χρονολογία έως το 1913.5 παρατηρώντας στο χάρτη τις εδαφικές διαφοροποιήσεις. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη "κείμενο" και επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν στην έναρξη και λήξη του Α' Βαλκανικού Πόλεμου, τα κυριότερα γεγονότα, επικεντρώνοντας στις σημαντικότερες μάχες και ναυμαχίες και στην αναφορά των ημερομηνιών απελευθέρωσης των ελληνικών πόλεων καθώς

και στη στασιμότητα των πολεμικών επιχειρήσεων στα Ιωάννινα, στην Αδριανούπολη και στη Σκόδρα.

4) Να αναφέρετε τη συνθήκη με την οποία έληξε ο Α' Βαλκανικός Πόλεμος, τα κυριότερα σημεία της ως προς τις εδαφικές διευθετήσεις των εμπολέμων χωρών και τα ζητήματα που άφηνε εκκρεμή.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913.5 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις πληροφορίες σε σχέση με τη Συνθήκη του Λονδίνου ενώ παράλληλα μπορεί να εμπλουτίσει την απάντηση με επιπρόσθετες πληροφορίες. Τέλος θα πρέπει να προσδιορίσει στο χάρτη τα σύνορα που προβλέπει η συνθήκη για κάθε χώρα και να επισημάνει τα εκκρεμή ζητήματα που άφησε άλυτα η συνθήκη.

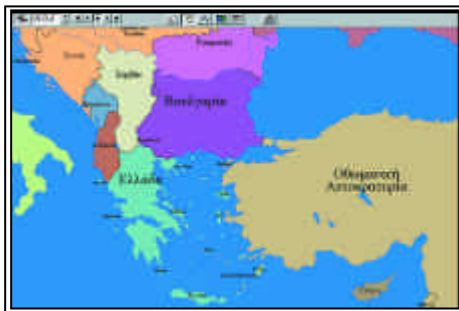

5) Να αναφέρετε ποιοι λόγοι οδήγησαν στον Β' Βαλκανικό Πόλεμο και ποιες ήταν οι αντιμαχόμενες πλευρές.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913.5 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επισημαίνει τα στοιχεία που τον οδηγούν στην απάντηση. Είναι αναγκαίο ο καθηγητής να προσθέσει και άλλα στοιχεία για να αποκτηθεί μια πιο

ολοκληρωμένη εικόνα των λόγων που οδήγησαν στον Β' Βαλκανικό.

6) Αφού αναφέρετε την ημερομηνία έναρξης και λήξης του Β' Βαλκανικού Πολέμου, να παρουσιάσετε την πορεία των πολεμικών επιχειρήσεων, επικεντρώνοντας την παρουσίασή σας κυρίως στη νικηφόρα απελευθερωτική προέλαση των ελληνικών στρατευμάτων και να επισημάνετε τις σημαντικότερες μάχες.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913.5 και κάνει κλικ στην ένδειξη + προχωρώντας τη χρονολογία έως το 1913.7 παρατηρώντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” και επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν την απάντηση, επισημαίνοντας τα όρια της ελληνικής προέλασης και τις κυριότερες συγκρούσεις στο χάρτη.

★

7) Να αναφέρετε τη συνθήκη που υπογράφηκε μετά τη λήξη του Β' Βαλκανικού Πολέμου, την ημερομηνία που υπογράφηκε και τα κυριότερα σημεία της και να επισημάνετε τις εδαφικές διαφοροποιήσεις που επέφερε στα Βαλκάνια.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913.8, κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” και επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν την απάντηση, δίνοντας έμφαση στους όρους της συνθήκης και στις εδαφικές διαφοροποιήσεις των εμπλεκόμενων χωρών. Στη συνέχεια μπορεί να συγκρίνει το εδαφικό καθεστώς των βαλκανικών χωρών μεταξύ Α' και Β' Βαλκανικού Πολέμου, εξαγωγώντας έτσι συμπεράσματα για τα εδαφικά κέρδη και τις ζημιές των βαλκανικών χωρών.

★

8) Ποιες θετικές επιπτώσεις είχε για την Ελλάδα μετά το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων, η απελευθέρωση και ενσωμάτωση του μεγαλύτερου μέρους της Μακεδονίας και των νησιών του Αιγαίου και σημαντικού μέρους της Ήπειρου;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913 και κάνει κλικ στο “κείμενο” α-π’ όπου αντλεί πληροφορίες για την απάντηση. Κυρίως όμως η απάντηση θα στηριχθεί σε συμπεράσματα που θα εξάγουν οι μαθητές βασιζόμενοι στο γεγονός του διπλασιασμού της ελληνικής επικράτειας με ό,τι αυτό σημαίνει.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

1 ώρα

1) Να παρακολουθήσετε στο χάρτη τις πολεμικές επιχειρήσεις του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και να αναφέρετε τις κυριότερες φάσεις του και την κατάληξή του.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1914.5 και προχωράει έως το 1918.8 επισημαίνοντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις και την πορεία των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” και επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν την απάντηση σε σχέση με τις σημαντικότερες φάσεις και συμβάντα του πολέμου.

*

2) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες. Να αναδιατυπώσετε με το σωστό περιεχόμενο τις προτάσεις που θα χαρακτηρίσετε ως λανθασμένες.

α) Η βασικότερη αιτία για την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν ο οικονομικός και πολιτικός ανταγωνισμός των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών, ιδίως μετά τη σημαντική οικονομική ανάπτυξη της Γερμανίας.

β) Η αφορμή για την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν η προσάρτηση της Βοσνίας και της Ερζεγοβίνης από την Αυστροουγγαρία.

γ) Οι “Κεντρικές Δυνάμεις” περιλάμβαναν τη Γερμανία, τη Ρωσία και την Αυστροουγγαρία.

δ) Οι ΗΠΑ εισήλθαν στον πόλεμο το 1917 στο πλευρό της Αντάντ.

ε) Η “Κοινωνία των Εθνών” ιδρύθηκε το 1916 κατά τη διάρκεια του πολέμου προκειμένου να σταματήσει τις συγκρούσεις και να επιλύσει ειρηνικά τις διαφορές.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1914.5 και κάνει κλικ στην ένδειξη + προχωρώντας τη χρονολογία έως το 1918.8. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου αντλεί τις πληροφορίες για να δώσει τις σωστές απαντήσεις. Μπορεί να δώσει κατά περίπτωση περισσότερα στοιχεία.

Οι σωστές απαντήσεις είναι: α Σ, β Λ, γ Λ, δ Σ και ε Λ.

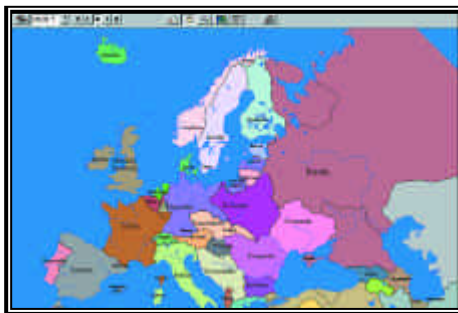
3) Να αναφέρετε τη συνθήκη με την οποία έληξε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και τα κυριότερα σημεία της και να επισημάνετε στο χάρτη τις εδαφικές αλλαγές που επέβαλε. Παράλληλα να αναφέρετε τις εδαφικές αλλαγές που συντελέστηκαν στην Ευρώπη, πλην της Ελλάδος, με άλλες συνθήκες στα πλαίσια του Συνεδρίου της Ειρήνης.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919 και κάνει κλικ στο “κείμενο” όπου επισημαίνει τα στοιχεία που χρειάζεται για το Συνέδριο της Ειρήνης στο Παρίσι, τη Συνθήκη των Βερσαλλιών και τις άλλες συνθήκες. Στη συνέχεια πληκτρολογεί τη χρονολογία 1918.8 προχωρώντας μέχρι το 1923 και επισημαίνοντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις στην Ευρώπη. Επίσης με τη “σύγκριση χρονολογιών” μπορεί να συγκρίνει τη χρονολογία 1914.5 και 1918.8 ή 1923 και να διαπιστώσει τις εδαφικές αλλαγές που επέφερε ο πόλεμος.

4) Να αναφέρετε πότε ξέσπασε η ρωσική επανάσταση, ποια είναι τα κυριότερα γεγονότα που έλαβαν χώρα τα 6 πρώτα χρόνια της, ποιοι οι πρωταγωνιστές της και ποια στάση τήρησε έναντι του πολέμου.

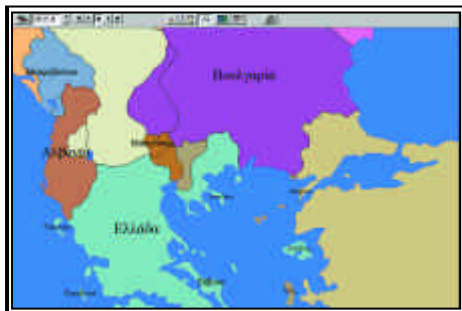
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1917.7 προχωρώντας έως το 1923 ενώ παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν τη ρωσική επανάσταση.

5) Να αναφέρετε ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν στον Εθνικό Διχασμό και να παρουσιάσετε τις κυριότερες πολιτικές εξελίξεις στο εσωτερικό της Ελλάδας από το 1914 έως το 1917.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1914 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν την απάντηση προχωρώντας μέχρι τον Ιούνιο του 1917 και την αποχώρηση του βασιλιά Κωνσταντίνου.

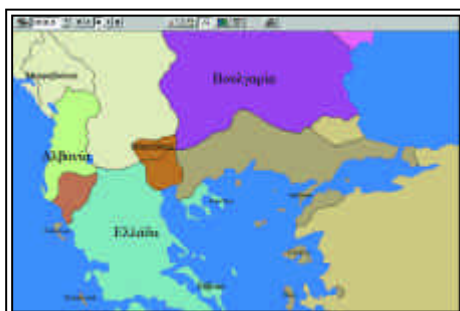
*

6) Να επισημάνετε στο χάρτη τις περιοχές των Βαλκανίων που αποβιβάστηκαν οι Αγγλογάλλοι κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και να παρουσιάσετε την εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων των στρατευμάτων αυτών.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1915.8 και προχωράει έως το 1918. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο”

από όπου επιλέγει τις πληροφορίες που αφο-

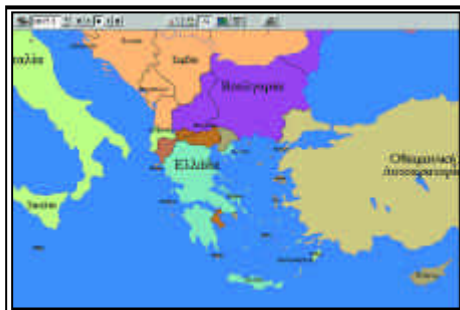
ρούν την ερώτηση σημειώνοντας τη δράση των αγγλογαλλικών στρατευμάτων στη Μακεδονία.

*

7) Να προσδιορίσετε στο χάρτη τις περιοχές της Ελλάδας που εντάχθηκαν στην κυβέρνηση Εθνικής Αμύνης μετά τον Εθνικό Διχασμό και να παρακολουθήσετε την πορεία ένταξης και νέων περιοχών στη βενιζελική κυβέρνηση καθώς και τις ελληνικές πολεμικές επιχειρήσεις από την είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο έως τη λήξη του.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1916.7 και κάνει κλικ στην ένδειξη + προχωρώντας τη χρονολογία αρχικά έως το 1917.5, οπότε και αποχωρεί ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, ενοποιείται η Ελλάδα και εισέρχεται στον πόλεμο. Κατόπιν προχωρεί τη χρονολογία έως το τέλος του πολέμου, δηλ. το 1918.8, επισημαίνοντας τις ελληνικές στρατιωτικές επιτυχίες. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τα ζητήματα του Εθνικού Διχασμού και της συμμετοχής της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

1 ώρα

1) Να αναφέρετε τι γνωρίζετε για τους διωγμούς των υπόδουλων Ελλήνων από τους Νεοτούρκους από το 1914 έως το 1922 και τη γενοκτονία Ελλήνων του Πόντου και Αρμενίων από τους Τούρκους και να προσδιορίσετε στο χάρτη τις περιοχές των διωγμών.

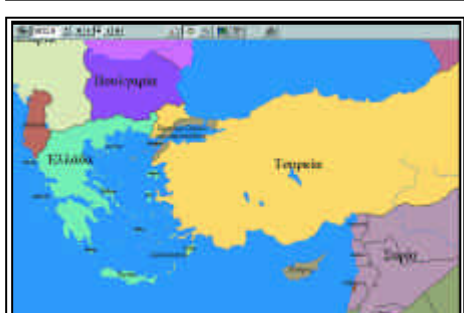
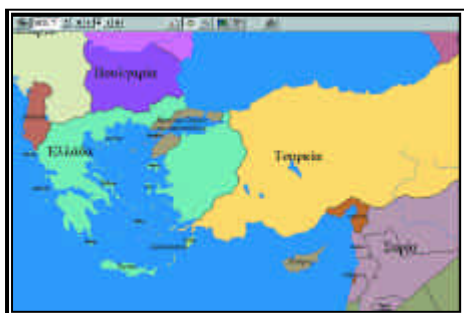
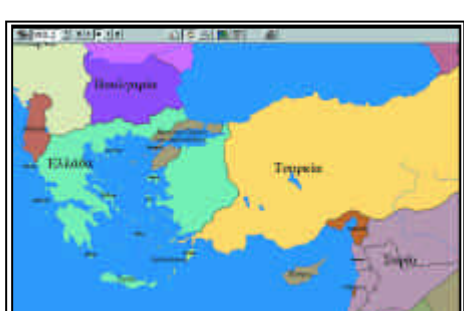
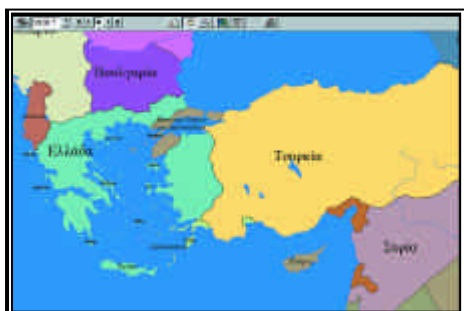
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1914 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τους διωγμούς των Ελλήνων αρχικά στην Ανατολική Θράκη και Δυτική Μικρά Ασία και κατόπιν στη Βόρεια Μικρά Ασία (περιοχή Πόντου) και με τη γενοκτονία Ελλήνων και Αρμενίων στα πλαίσια της εκτουρκιστικής πολιτικής των Τούρκων στο οθωμανικό κράτος. Η πορεία των εκτοπισμένων πληθυσμών πρέπει να καταδειχθεί στο χάρτη, συνεπικουρούμενη από επιπρόσθετες διαφωτιστικές πληροφορίες κατά περίπτωση.

*

2) Ποιες Συνθήκες μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο αφορούσαν την Ελλάδα, τι προέβλεπαν, ποιες εδαφικές αλλαγές επέβαλαν και με ποιο τρόπο αντιμετώπιζαν όλα τα εκκρεμή ελληνικά ζητήματα.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919 και 1920 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ' όπου επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν τη Συνθήκη του Νεϊγύ το 1919 και των Σεβρών το 1920, επισημαίνοντας βασικούς όρους τους και προσδιορίζοντας στο χάρτη το εδαφικό καθεστώς που προέβλεπαν. Επίσης μπορεί να γίνει και αναφορά στο σχεδιαζόμενο υπό ίδρυση ελληνικό κράτος της Δημοκρατίας του Πόντου, που λόγω των περιστάσεων εξελίχθηκε σε Ποντοαρμενικό κράτος και να καταδειχθούν στο χάρτη τα σχεδιαζόμενα σύνορα των δύο αυτών κρατών.

3) Να παρακολουθήσετε στο χάρτη τις επιχειρήσεις της Μικρασιατικής Εκστρατείας και να επισημάνετε τα όρια προέλασής του και τις κυριότερες πολεμικές συγκρούσεις.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919.4 και προχωράει έως το 1922.8 σημειώνοντας την πορεία του ελληνικού στρατού. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη Μικρασιατική Εκστρατεία, στις οποίες μπορεί να προσθέσει και άλλες, όσες κρίνει απαραίτητες.

*

4) Να αναφέρετε τις πολιτικές εξελίξεις στο εσωτερικό της Ελλάδας από το 1920 έως το 1922, το ρόλο που αυτές έπαιξαν στην έκβαση της Μικρασιατικής Εκστρατείας και να τις συσχετίσετε με τη στάση και το ρόλο που κράτησαν οι Μεγάλες Δυνάμεις έναντι της Ελλάδος.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919 και κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις και τη στάση των Μ. Δυνάμεων και καταλήγει σε συμπεράσματα, αφού προηγουμένως έχει δώσει κατά την κρίση του πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης κάνει κλικ στην ένδειξη + προχωρώντας τη χρονολογία αρχικά έως το 1922.8, εστιάζοντας το χάρτη στην Μικρά Ασία και στην Ανατολική Θράκη και επισημαίνοντας τη θέση των Μ. Δυνάμεων και τις ημερομηνίες αποχώρησής τους από την περιοχή. Αυτές τις παρατηρήσεις στο χάρτη τις συνδυάζει και με τις πληροφορίες που ήδη έχει, προκειμένου να καταλήξει σε συσχετισμούς και συμπεράσματα.

*

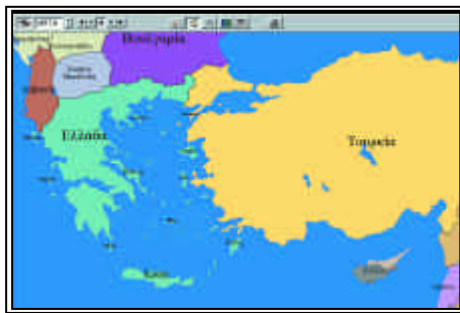
5) Ποιες επιπτώσεις είχε η Μικρασιατική Καταστροφή στην πολιτική ζωή της Ελλάδας και στο ιδεολογικό, οικονομικό και κοινωνικό πεδίο της χώρας.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1922 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με εσωτερικές εξελίξεις. Περισσότερο όμως θα πρέπει να δώσει ο ίδιος κάποιες πληροφορίες σε σχέση με τη «Δίκη των έξι», την καθεστωτική αλλαγή και τις ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες της συρρίκνωσης του ελληνισμού, θετικές και αρνητικές.

*

6) Να επισημάνετε τα κυριότερα σημεία της Συνθήκης της Λωζάννης και να προσδιορίσετε στο χάρτη τα σύνορα που προβλέπονταν για την Ελλάδα.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1923 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” όπου επισημαίνει τα κυριότερα σημεία της συνθήκης της Λωζάννης εστιάζοντας κυρίως στο εδαφικό καθεστώς και στην ανταλλαγή των πληθυσμών. Κατόπιν προσδιορίζει στο χάρτη τα ελληνικά σύνορα σύμφωνα με τη συνθήκη και προβαίνει σε σύγκριση, κάνοντας κλικ στην ένδειξη “σύγκριση χρονολογιών”, με τα σύνορα κατά τη συνθήκη των Σεβρών, το 1920, και με τα σημερινά σύνορα, το 1997.

9

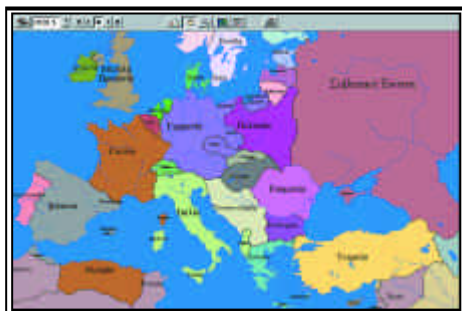
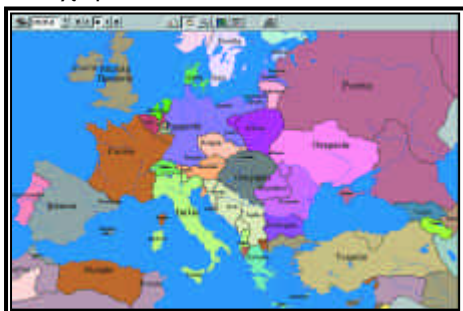
Ο Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι

1. Να γνωρίσουν οι μαθητές τις βασικότερες εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα του μεσοπολέμου.
2. Να επισημάνουν τις σημαντικότερες επεκτατικές προσπάθειες των Γερμανών και των Ιταλών στην Ευρώπη και την Αφρική κατά το μεσοπόλεμο και τις σταδιακές εδαφικές διαφοροποιήσεις στα γαλλογερμανικά σύνορα.
3. Να αποκτήσουν μία συνολική εικόνα της πορείας του πολέμου στην Ευρώπη και στη Β. Αφρική και ορισμένες βασικές γνώσεις για κάποια από τα σημαντικότερα γεγονότα και πρόσωπα του πολέμου.
4. Να γνωρίσουν τα γεγονότα του ελληνοϊταλικού πολέμου και να εντοπίσουν τις φάσεις της απελευθερωτικής πορείας του ελληνικού στρατού στη Β. Ήπειρο.
5. Να γνωρίσουν τις προσπάθειες αντίστασης του ελληνικού στρατού τόσο στα βόρεια σύνορα όσο και στη Μάχη της Κρήτης και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της αντίστασης αυτής συνολικά.
6. Να γνωρίσουν βασικά στοιχεία από την Εθνική Αντίσταση αλλά και από την ανθελληνική δράση των κατακτητών και να εκτιμήσουν τη σημασία της αντίστασης.
7. Να επισημάνουν τη διαίρεση της χώρας σε τρεις ζώνες κατάκτησης και την πορεία αυτής της κατοχής καθώς και τις περιοχές που η ελληνική αντίσταση είχε σημαντική παρουσία.
8. Να γνωρίσουν κύρια σημεία του ελληνικού εμφυλίου πολέμου.
9. Να γνωρίσουν σε αδρές γραμμές την πολιτική κατάσταση και τους δύο συνασπισμούς στην Ευρώπη κατά την περίοδο από το 1945 έως το 1989.
10. Να γνωρίσουν τα κυριότερα γεγονότα των εξωτερικών και εσωτερικών εξελίξεων που αφορούν στα ελληνικά ζητήματα από το 1945 έως το 1997, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα ελληνοτουρκικά προβλήματα, στο κυπριακό, στο σκοπιανό και στο βορειοηπειρωτικό ζήτημα.
11. Να γνωρίσουν μερικές από τις σημαντικότερες εξελίξεις και παραμέτρους του Κυπριακού Ζητήματος και τον τρόπο που οδηγηθήκαμε από την ένωση στην ανεξαρτησία και στην εισβολή των Τούρκων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1*20 λεπτά*

1) Να παρακολουθήσετε στο χάρτη του μεσοπολέμου (1919-1939) της Ευρώπης και της Β. Αφρικής τις επεκτατικές τάσεις ορισμένων χωρών και τις εδαφικές αλλαγές που πραγματοποιούνται κυρίως προς το τέλος του Α' Παγκόσμιου Πολέμου και να τις συσχετίσετε με την εμφάνιση ολιγαρχικών καθεστώτων στην εξουσία αυτών των χωρών.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919 και προχωράει έως το 1939.3 σημειώνοντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις στα γαλλογερμανικά σύνορα, τις προσαρτήσεις Αυστρίας και Τσεχοσλοβακίας από τη Γερμανία και της Αλβανίας από την Ιταλία καθώς και την παρουσία της Ιταλίας στην Αφρική. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με την ερώτηση.

2) Να αναφέρετε τις σημαντικότερες πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1923 και κάνει κλικ στο “κείμενο” προχωρώντας μέχρι το 1940. Επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με την εξωτερική και εσωτερική κατάσταση της Ελλάδας. Ο καθηγητής μπορεί να προσθέσει όσες πληροφορίες κρίνει απαραίτητες για να συμπληρώσουν οι μαθητές τη γεωγραφική εικόνα της Ελλάδας εκείνης της περιόδου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

1 ώρα

1) Αφού παρακολουθήσετε τις πολεμικές φάσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέσα από το χάρτη από την έναρξη έως το τέλος του να αναφέρετε τι γνωρίζετε για τα παρακάτω γεγονότα και πρόσωπα, να τα εντάξετε στο γενικότερο ιστορικό πλαίσιο του πολέμου και να τα εντοπίσετε, όπου αυτό είναι εφικτό, στο χάρτη.

Μάχη Δουνκέρκης
Τσώρτσιλ
Ρόμελ
Ντε Γκωλ
Μάχη της Αγγλίας
Επιχείρηση Μπαρμπαρόσα

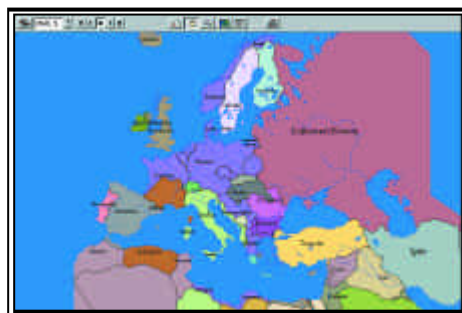
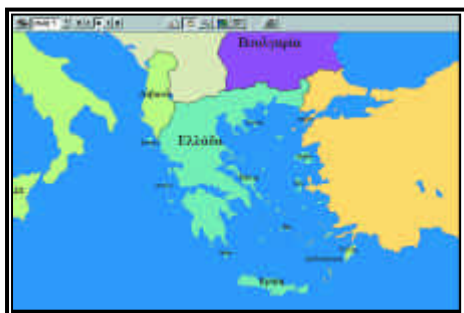
Στάλινγκραντ
Απόβαση στην Ιταλία
Απόβαση στη Νορμανδία
Ιταλοί Παρτιζάνοι
Γιουγκοσλάβοι Παρτιζάνοι
Ελληνικές αντιστασιακές οργανώσεις

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1939.7 και προχωράει ως το 1945.4 σημειώνοντας την προέλαση του γερμανικού στρατού, την ήττα του και τις χώρες τις οποίες κατέλαβε. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τα σημαντικότερα γεγονότα και πρόσωπα που ζητούνται. Υπάρχει η δυνατότητα να συμπληρώσει ο καθηγητής τις πληροφορίες που παρέχονται, όπου το κρίνει σκόπιμο.

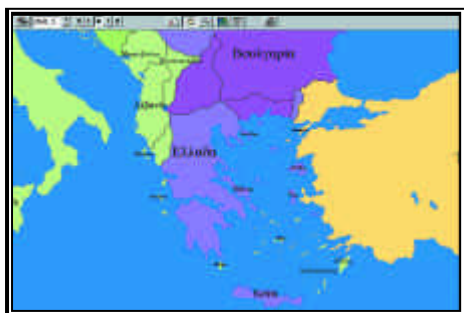
2) Να αναφέρετε την ημερομηνία έναρξης του ελληνοϊταλικού πολέμου και τις κυριότερες ελληνικές επιχειρήσεις. Παρακολουθήστε την εξέλιξη του χάρτη και καταγράψτε την πορεία απελευθέρωσης της Βορείου Ηπείρου - για μία ακόμη φορά - από τον ελληνικό στρατό.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1940.7 και προχωράει έως το 1941.3 σημειώνοντας την πορεία του ελληνικού στρατού και τις περιοχές που απελευθέρωσε. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις απελευθερωμένες πόλεις και τις ημερομηνίες απελευθέρωσης.

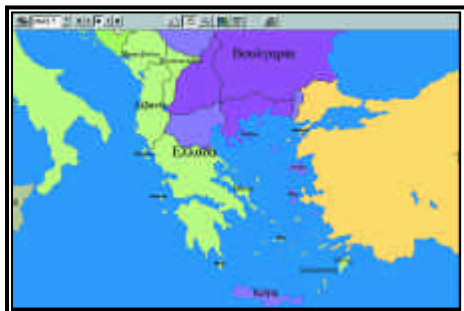

3) Να παρακολουθήσετε την προέλαση των γερμανικών στρατευμάτων και την κατάληψη της Ελλάδας και να αναφέρετε τις σημαντικότερες ελληνικές προσπάθειες για αντίσταση σ’ αυτήν την προέλαση.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1941.3 και προχωράει έως το 1941.5 σημειώνοντας την κατάκτηση της Ελλάδας από τα γερμανικά στρατεύματα. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με την ελληνική αντίσταση στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα και τη μάχη της Κρήτης.

4) Να προσδιορίσετε στο χάρτη τη διαίρεση της Ελλάδας σε ζώνες κατοχής και να εντοπίσετε τις περιοχές όπου η Εθνική Αντίσταση είχε λάβει σημαντικές διαστάσεις.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1941.5 και προχωράει έως το 1944.8 καταγράφοντας τις ζώνες κατοχής των τριών κατακτητών και τις διακυμάνσεις τους (π.χ. μετά την παράδοση της Ιταλίας). Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με την κατοχή και τη δράση των κατακτητών. Στο χάρτη επισημαίνει επίσης τις περιοχές όπου η ελληνική εθνική αντίσταση είχε ιδιαίτερη παρουσία και σημείωσε επιτυχίες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

1 ώρα

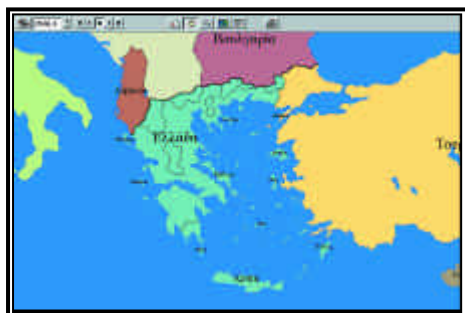
1) Να παρακολουθήσετε στο χάρτη την πορεία των πολεμικών επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου και να αναφέρετε επιγραμματικά τα κυριότερα γεγονότα που οδήγησαν στον εμφύλιο.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1944.8 και προχωράει έως το 1949.6 σημειώνοντας τις περιοχές που έλεγχαν οι δύο αντιμαχόμενες πλευρές και την πορεία που ακολούθησε ο εμφύλιος έως το τέλος του. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει γενικές πληροφορίες που σχετίζονται με την έναρξη κυρίως του εμφυλίου και περιγράφει σε αδρές γραμμές την πορεία του και

ΤΙΣ
ΣΥ-
ΝΕ-
ΠΕΙΞ
ΤΟΥ.

*

2) Να επισημάνετε τα εδαφικά κέρδη που είχε η Ελλάδα μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και να αναφέρετε τη συνθήκη με την οποία έγινε αυτή η προσάρτηση.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1945 και προχωράει έως το 1948 σημειώνοντας την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τον τρόπο και τους λόγους ενσωμάτωσης, ως απότοκο της συμμετοχής της Ελλάδας στο πλευρό των συμμάχων και ως ελάχιστο κέρδος για τη μεγάλη της συνεισφορά, καθώς την περίοδο εκείνη, όντας απασχολημένη με τον εμφύλιο, δεν κατάφερε να διεκδικήσει την εκπλήρωση και άλλων εθνικών δικαιών.

*

3) Να αναφέρετε τι γνωρίζετε για τα παρακάτω γεγονότα και να προσδιορίσετε τις περιοχές που έλαβαν χώρα.

Σεπτεμβριανά 1955
 Διωγμοί 1964
 Ιουλιανά 1965
 21 Απριλίου 1967
 Πολυτεχνείο
 “Αττίλας”
 Ένταξη στην ΕΟΚ
 Ελληνοτουρκική κρίση 1987
 Σκοπιανό ζήτημα

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1955 και κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που χρειάζονται και προχωράει έως τη χρονολογία 1997. Παράλληλα κάθε περίπτωση την εντοπίζει στο χάρτη, όπου αυτό είναι απαραίτητο, και δίνει όσες επιπρόσθετες πληροφορίες κρίνει αναγκαίες για την κατανόηση της θέσης της Ελλάδας και των εξελίξεων στα εσωτερικά και εξωτερικά ζητήματα.

4) Να παρακολουθήσετε την πορεία ανεξαρτησίας της Κύπρου από την ίδρυσή της και να αναφέρετε τι γνωρίζετε για την περίοδο της κρίσης του 1964, την εισβολή και τουρκική κατοχή της Κύπρου το 1974 και τις εξελίξεις στο Κυπριακό Ζήτημα μέχρι σήμερα.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1960 και προχωράει έως το 1997. Παράλληλα κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται κυρίως με την κρίση του 1964 και την εισβολή του 1974, για τις οποίες δίνει περισσότερες πληροφορίες και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους οδηγηθήκαμε εκεί.

Στο χάρτη επισημαίνει την πορεία της τουρκικής εισβολής τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 1974 κατά τον “Αττίλα” Ι και ΙΙ. Τέλος αναφέρει τις σημαντικότερες εξελίξεις επί του ζητήματος από το 1974 έως σήμερα.

10

**ΟΙ ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΟ 19ο ΚΑΙ 20ο ΑΙΩΝΑ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ****Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι**

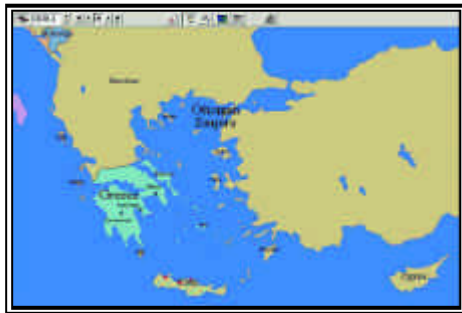
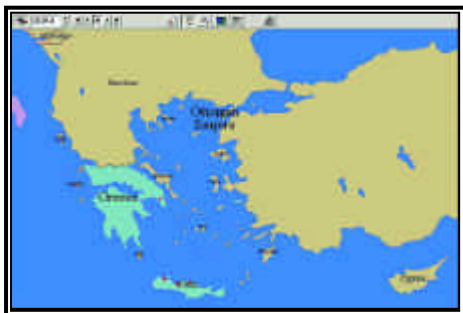
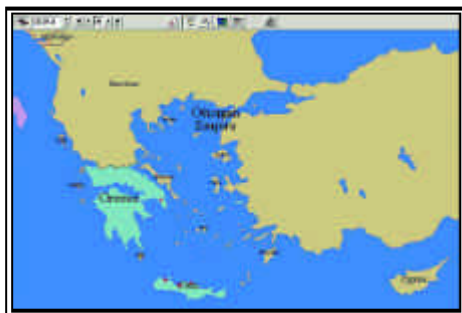
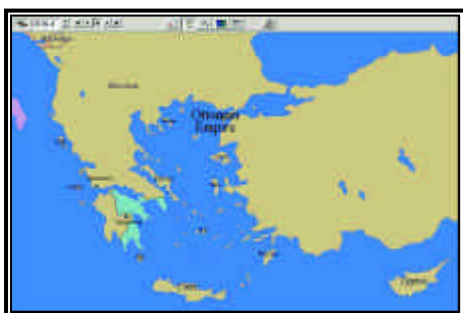
1. Να γνωρίσουν οι μαθητές τα διάφορα στάδια μέχρι την οριστικοποίηση της ανεξαρτησίας και της χάραξης των πρώτων συνόρων και να συνειδητοποιήσουν τη ρευστότητα αυτών των ζητημάτων και τους κινδύνους που εγκυμονούνταν.
2. Να πληροφορηθούν τον τρόπο και το χρόνο ένωσης των Επτανήσων με την υπόλοιπη Ελλάδα.
3. Να γνωρίσουν μέσα από σειρά συνθηκών τη σταδιακή, αργή και μετά από πολλούς αγώνες ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και τη σημασία που είχε το κρητικό ζήτημα για το οθωμανικό κράτος.
4. Να πληροφορηθούν τον περιπετειώδη τρόπο προσάρτησης της Θεσσαλίας και της περιοχής της Άρτας και την προσάρτηση της Κύπρου στη Μ. Βρετανία.
5. Να κατανοήσουν τους κινδύνους που ελλόχευαν για τα ελληνικά δίκαια στη Μακεδονία και τη Βόρεια Θράκη (Ανατολική Ρωμυλία) από τη δράση των Βουλγάρων.
6. Να κατανοήσουν τις συνέπειες που είχε για την Ελλάδα ο ατυχής ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897.
7. Να γνωρίσουν τα όρια απελευθέρωσης ελληνικών εδαφών κατά τον Α' και Β' Βαλκανικό Πόλεμο, να διαπιστώσουν τις εδαφικές διαφοροποιήσεις που επέφεραν στα Βαλκάνια.
8. Να κατανοήσουν τη σημασία που είχε η ελληνική επιτυχία στους Βαλκανικούς Πολέμους και να επιστημονούν τα εθνικά ζητήματα που παρέμειναν άλυτα.
7. Να γνωρίσουν τα κυριότερα σημεία των Συνθηκών του Νεϊγύ και Σεβρών, να επισημάνουν τα όρια της ελληνικής επικράτειας σύμφωνα με αυτές τις συνθήκες και να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος της σημασίας τους για τον ελληνισμό.
8. Να γνωρίσουν σε βάθος τη Συνθήκη της Λωζάννης, τις σημαντικές εδαφικές και πληθυσμιακές αλλαγές που επέφερε, το καθεστώς που διέπει την ελληνική και μουσουλμανική μειονότητα και το καθεστώς των νήσων Ίμβρου και Τενέδου και να συνειδητοποιήσουν τις αρνητικές συνέπειες που είχε για τον ελληνισμό η συρρίκνωσή του.
9. Να γνωρίσουν την πορεία μέσω των Συνθηκών του ζητήματος της Βορείου Ηπείρου και των Δωδεκανήσων και να διερευνήσουν τους λόγους μη ευτυχούς κατάληξης του πρώτου ζητήματος.

10. Να γνωρίσουν βασικές πτυχές των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, τον τρόπο που οδηγήσαμε σε αυτές και στην ανεξαρτησία και όχι στην ένωση και τα εγγενή προβλήματα που αυτές περιείχαν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

30 λεπτά

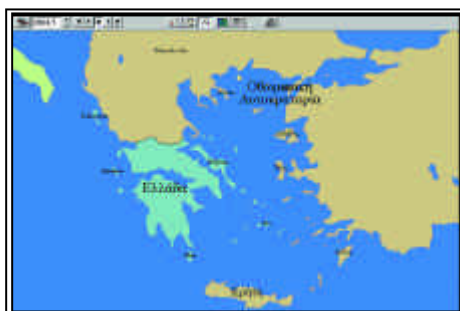
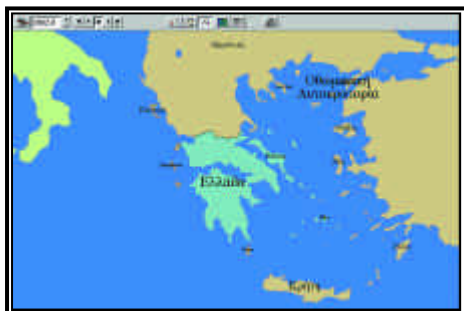
1) Να αναφέρετε τις διπλωματικές πράξεις που οδήγησαν στην ανεξαρτησία της Ελλάδας κατά τη διάρκεια και μετά από τη λήξη της Ελληνικής Επανάστασεως και να προσδιορίσετε στο χάρτη τα σύνορα που προβλέπονταν να έχει σε κάθε περίπτωση το νεοσύστατο κράτος.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1826 και προχωράει έως το 1832, κάνοντας παράλληλα κλικ στην ένδειξη “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που αφορούν τις συμβάσεις, συνθήκες και πρωτόκολλα που οδήγησαν στην ανεξαρτησία της Ελλάδας. Συγχρόνως για κάθε συνθήκη ή πρωτόκολλο που αναφέρεται στα σύνορα της Ελλάδας διερευνάται και ο χάρτης, για να εντοπισθούν τα προτεινόμενα σύνορα.

Να προσεχθεί το ιδιαίτερο διοικητικό καθεστώς της Σάμου.

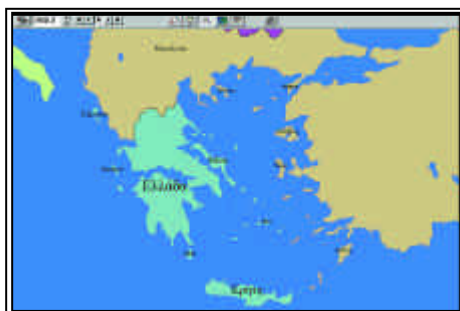
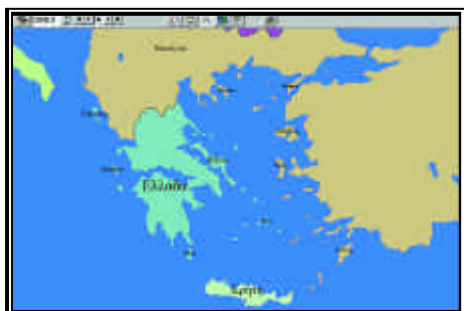
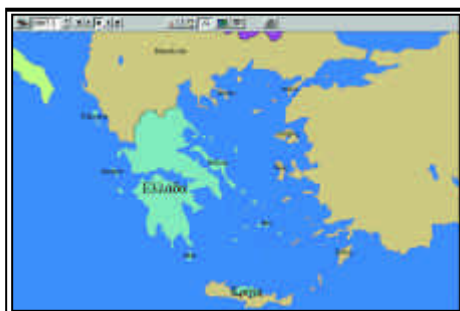
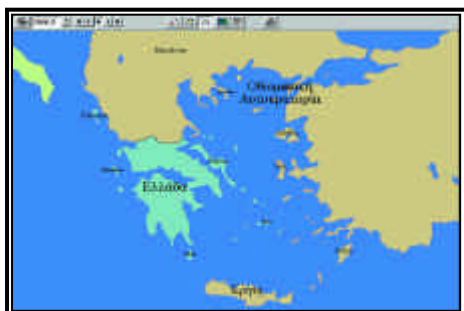
2) Να αναφέρετε πότε και με ποιο τρόπο έγινε η Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα. Να επισημάνετε τους λόγους που οδήγησαν σ' αυτήν την εξέλιξη.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1863 και προχωράει έως το 1864.5 σημειώνοντας στο χάρτη την ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο”, προκειμένου να αντλήσει πληροφορίες για τους λόγους και τον τρόπο παραχώρησης των Επτανήσων από τη Μ. Βρετανία στην Ελλάδα.

*

3) Ποιες διαφοροποιήσεις επήλθαν στο διοικητικό και εδαφικό καθεστώς της Κρήτης στο δεύτερο μισό του 19ου αι. και στις αρχές του 20ου αι., έως το 1912, και με ποια σημαντικά γεγονότα συνδέονται;

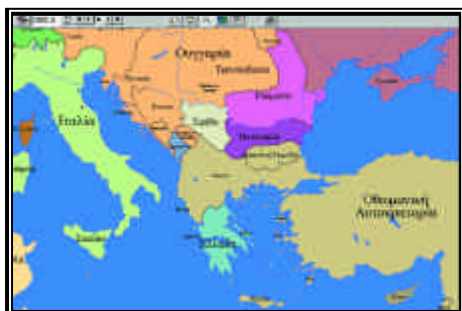
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1866 και κάνει κλικ στο “κείμενο”, όπου επισημαίνει τις συμβάσεις, συνθήκες και διπλωματικές ενέργειες (π.χ. Οργανικός Νόμος, Σύμβαση Χαλέπας), που γίνονται για το κρητικό ζήτημα έως το 1912. Παράλληλα παρακολουθεί τις αλλαγές στο χάρτη και προσδιορίζει τις περιοχές της Κρήτης όπου εκδηλώνονται οι κατά καιρούς εξεγέρσεις. Τις εξελίξεις αυτές συσχετίζει με άλλα ελληνικά εθνικά ζητήματα ή με το ίδιο το ελληνικό κράτος παρατηρώντας τη σημασία που είχε για τους Οθωμανούς η Κρήτη, την οποία πάντα συνέδεαν με τα υπόλοιπα ελληνικά ζητήματα (π. χ. τη χρησιμοποίησαν σαν δικαιολογία για τον ανθελληνικό εμπορικό αποκλεισμό των Ελλήνων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1909).

*

4) Να επισημάνετε τις αλλαγές στο εδαφικό καθεστώς στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, οι οποίες προέκυψαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1875-1885, αναφερόμενοι στα σύνορα που προέβλεπε κάθε συνθήκη ξεχωριστά.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1875 και προχωράει έως το 1885 σημειώνοντας τις εδαφικές διαφοροποιήσεις στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις διαφοροποιήσεις αυτές.

Επισημαίνει τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, το Συνέδριο του Βερολίνου, την προσάρτηση της Θεσσαλίας και της περιοχής της Άρτας και την πραξικοπηματική προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας (Βορείου Θράκης) στη Βουλγαρία. Ιδιαίτερως επιμένει στα σύνορα της Βουλγαρίας που προέβλεπε η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, τα οποία συγκρίνει με τα σύνορα που τελικά επιβλήθηκαν, ενώ δεν παραλείπει να αναφερθεί στο τρόπο και στους λόγους της μυστικής παραχώρησης της Κύπρου στη Μ. Βρετανία.

*

5) Ποια πορεία και ποια έκβαση είχε ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897 και τι προέβλεπε η Συνθήκη Ειρήνης;

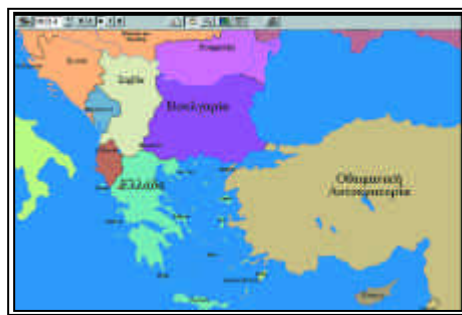
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1897.3 και προχωράει έως το 1897.5 σημειώνοντας την πορεία των οθωμανικών στρατευμάτων στο ελληνικό έδαφος. Παράλληλα κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τον πόλεμο και τη Συνθήκη που υπογράφηκε το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου. Να προσεχθούν και να σημειωθούν οι μικρές ελληνικές εδαφικές απώλειες στα ελληνοοθωμανικά σύνορα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

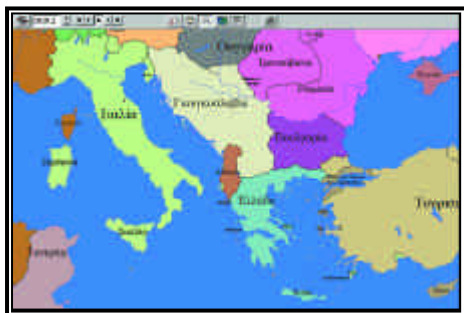
25 λεπτά

1) Τι πρόβλεπε η Συνθήκη του Λονδίνου του 1913 σχετικά με τα ελληνικά σύνορα;

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913.4 και κάνει κλικ στο “κείμενο”, απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη Συνθήκη του Λονδίνου. Παράλληλα καταγράφει τις εδαφικές διαφοροποιή-

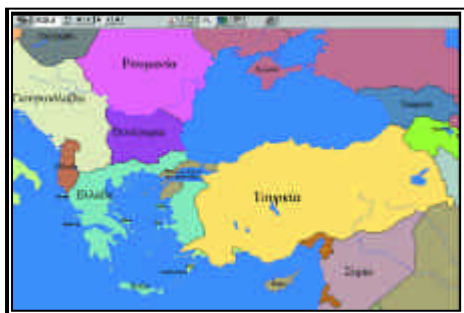
σεις που προβλέπει η Συνθήκη, τις οποίες μπορεί να συγκρίνει με το εδαφικό καθεστώς που επιρατούσε πριν από την έναρξη του πολέμου.

2) Να αναφέρετε τα κυριότερα σημεία της Συνθήκης του Νεϊγύ και να προσδιορίσετε στο χάρτη τις εδαφικές αλλαγές στο βαλκανικό χώρο.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1919 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” όπου εντοπίζει τις πληροφορίες για τη Συνθήκη του Νεϊγύ τις οποίες και καταγράφει, εμπλουτίζοντάς τες με περισσότερα

στοιχεία. Στη συνέχεια επισημαίνει τις εδαφικές αλλαγές που επέφερε και τις επιπτώσεις που είχε για την Ελλάδα.

3) Να επισημάνετε στο χάρτη τις εδαφικές αλλαγές που προέβλεπε η Συνθήκη των Σεβρών στον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και να καταγράψετε τα κυριότερα σημεία της συνθήκης που αφορούσαν την Ελλάδα.

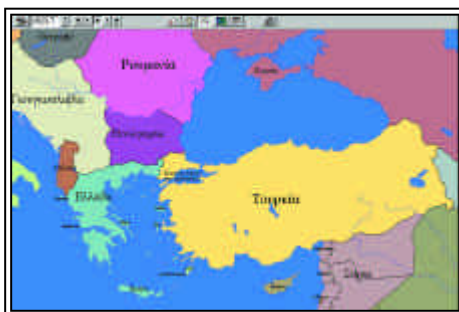
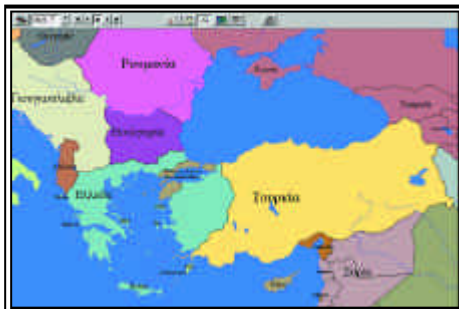
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1920 και κάνει κλικ στο “κείμενο” όπου εντοπίζει τη Συνθήκη των Σεβρών. Καταγράφει

τις πληροφορίες που παρέχονται, εμπλουτίζοντάς τες με όσες ακόμη απαιτούνται. Κατόπιν είναι πολύ σημαντικό να εντοπίσει τις εδαφικές αλλαγές σε όλο το χώρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και ειδικότερα την ελληνική περιοχή της Σμύρνης, το υπό ίδρυση ανεξάρτητο Ποντοαρμενικό κράτος και τη διαίρεση σε ζώνες επιρροής των υπολοίπων τμημάτων της αυτοκρατορίας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3**20 λεπτά**

1) Να προσδιορίσετε στο χάρτη τα σύνορα της Ελλάδας σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάννης. Να αναφέρετε τους κυριότερους όρους της που αφορούν το εδαφικό ζήτημα, την ανταλλαγή των πληθυσμών και το καθεστώς της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο και της μουσουλμανικής στη Δυτική Θράκη. Να παρατηρήσετε το χάρτη της ευρύτερης περιοχής της ανατολικής Μεσογείου, όπως αυτός διαμορφώνεται μέσα από τις συνθήκες Σεβρών και Λωζάννης και να εκθέσετε τις παρατηρήσεις και τα σχόλιά σας.

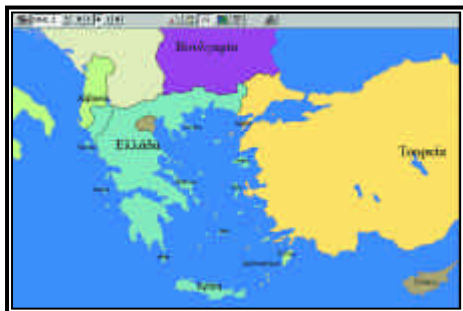
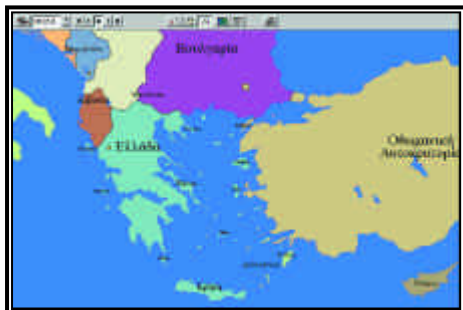
Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1923 και κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη Συνθήκη της Λωζάννης.

Ο καθηγητής θα πρέπει να επιμένει και σε λεπτομέρειες που αφορούν όχι μόνο το εδαφικό καθεστώς και την ανταλλαγή των πληθυσμών αλλά και το καθεστώς που διέπει τις δύο μειονότητες και τα δικαιώματά τους. Παράλληλα εντοπίζει στο χάρτη τα σύνορα της Ελλάδας και της Τουρκίας, τα οποία και συγκρίνει με τα προβλεπόμενα σύνορα της Συνθήκης των Σεβρών και με το ανώτατο όριο προέλασης των ελληνικών δυνάμεων στη Μικρά Ασία.

★

2) Να διερευνήσετε την πορεία του ζητήματος της Βορείου Ηπείρου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του 1914 και του 1923.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1913 και 1914 και κάνει κλικ στο “κείμενο”, επιλέγοντας τις πληροφορίες των συνθηκών που αφορούν την Β. Ήπειρο κα-

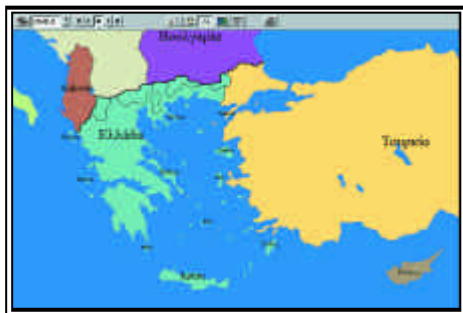
θώς και τις σημαντικότερες εξελίξεις στο ζήτημα, για το οποίο δίνει επιπρόσθετες πληροφορίες. Προχωράει έως το 1923 εντοπίζοντας στοιχεία για την εξέλιξη του ζητήματος, το οποίο παρέμεινε για πολύ καιρό ένα από τα εκκρεμή εθνικά ζητήματα. Στη συνέχεια αναφέρεται σε γενικές γραμμές στην εξέλιξη του βορειοηπειρώτικου μέχρι τις μέρες μας και στη θέση που είχε και έχει η ελληνική μειονότητα.

3) Να προσδιορίσετε πότε έγινε η ένωση των Δωδεκανήσων με την υπόλοιπη Ελλάδα, στα πλαίσια ποιας συνθήκης και ως αποτέλεσμα ποιων εξελίξεων.

Να αναφέρετε επίσης την πορεία του ζητήματος των Δωδεκανήσων μέσα από τις συνθήκες από το 1912 έως την ένωση.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1912 και κάνει κλικ στην ένδειξη “κείμενο” από όπου επιλέγει τις πληροφορίες για την ιταλική κατάκτηση των Δωδεκανήσων. Στη συνέχεια προχωρεί αρχικά μέχρι το 1923, περίοδο κατά την οποία το ζήτημα επανέρχεται στις κατά καιρούς συζητήσεις για τις εδαφικές αλλαγές. Κατόπιν εξετάζει την περίοδο 1923 έως 1948, στο τέλος της οποίας παρατηρεί την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα, της οποίας το χρόνο, τον τρόπο και τους λόγους της προσάρτησης πρέπει να παραθέσει.

4) Να αναφέρετε τη συμφωνία με την οποία η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της και τους βασικότερους όρους της.

Ο καθηγητής πληκτρολογεί τη χρονολογία 1959 και κάνει κλικ στο “κείμενο” απ’ όπου επιλέγει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη Συμφωνία αυτή. Καταγράφει τον τρόπο με τον οποίο κατέληξε το ζήτημα στο σημείο της ανεξαρτησίας και τα προβλήματα που δημιουργούσε η συμφωνία αυτή, τα οποία δεν άργησαν να φανούν με την κρίση του 1964.